

SBI PEN. ASSN.'S SAMVAD

स्टेट बँक पेन्शनर्स असोसिएशन (मुंबई सर्कल), पुणे यांची गृहपत्रिका

Price Rs. 3/-

संवाद

मनामनांचा मेळ जुळावा । द्वेषाचा लवलेश नसावा ॥
सादासी प्रतिसाद मिळावा । वाद नको संवाद असावा ॥

॥ स्वयमेव मृगेद्रता ॥

Vol.-3

Issue - 8

फेब्रुवारी - २०११

February 2011

संपादकीय

प्रिय सभासद मित्रांनो,

भविष्यात काय वाढून ठेवले आहे याची आपल्याला कल्पना नसते. नुकतेच आपण धक्क्यामागून धक्के सहन केले. वर्ष २०१० च्या डिसेंबरमध्ये आणि वर्ष २०११ च्या जानेवारीमध्ये नटश्रेष्ठ प्रभाकर पणशीकर आणि स्वररत्न पं.भीमसेन जोशी हे काळाच्या पडद्याआड गेले. त्यामुळे मराठी रंगभूमी आणि हिंदुस्थानी शास्त्रीय संगीताची फार मोठी हानी झाली. या दोन दिग्गजांच्या निधनाचे धक्के कमी होते म्हणून की काय आणखी एक खळबळजनक दुर्घटना महाराष्ट्रात घडली आणि सारा देश हादरला. दि. २५ जानेवारी २०११ रोजी मनमाड जवळ अपर जिल्हा अधिकारी श्री. यशवंत सोनवणे यांना इंधन तेलाला राँकेलची भेसळ करणाऱ्या टोळीने जीवंत जाळले. २७ जानेवारीला महाराष्ट्र राज्यातील सर्व कर्मचारी व राजपत्रित अधिकारी यांनी पोलीस संरक्षणाची मागणी करित ते एक दिवसाच्या संपावर गेले होते. हल्ली विशेष म्हणजे पोलीसही गुंडांकडून मार खात असतात, त्यांना कोणी संरक्षण द्यायचे? अर्थात हा आपला विषय नाही. परंतु वरील घटनेवरून मागील काळात आपल्या बँक अधिकाऱ्यांना आलेल्या व त्यांनी भोगलेल्या त्रासाची आठवण मात्र झाली.

१९८३/८४ मध्ये सरकारने देशातील दारिद्र्य निर्मूलन करण्यासाठी 'एकात्मिक ग्रामीण विकास योजना' मोठ्या प्रमाणात अंमलात आणण्याचे ठरविले होते. तेव्हा दारिद्र्यरेषेची व्याख्या करून, दारिद्र्यरेषेखाली जीवन जगणाऱ्या कुटुंबांना पिवळ्या रंगाची काई वाटण्यात आली व त्या कुटुंबाला मदत म्हणून ठराविक अनुदान व बँकेची कर्जे उपलब्ध करून देण्यात आली. त्यात ग्रामीण लघु उद्योग, शेती, दुभती जनावरे, बैलजोडी-गाडी इ. चा समावेश होता. या सगळ्यांसाठी कर्ज पुरवठा करण्याची सर्व राष्ट्रीयीकृत बँकांना आज्ञा करण्यात

आली, किंबहुना वेठीस धरण्यात आले.

हे सर्व अर्ज तालुक्यातील पंचायत समितीमार्फत बँकांकडे पाठविण्यात येत. त्यामुळे जिल्हा व पंचायत समिती कर्मचारी व त्यांचे सोबत ग्रामीण राजकीय कार्यकर्ते यांची बँकेच्या शाखांमध्ये वर्दळ वाढली. अर्जांचे गट्टेच्या गट्टे येऊन पडू लागले. त्याकाळी ग्रामीण शाखेत व तालुका स्तरावरील शाखांमधून कार्य करणारे फिल्ड-ऑफीसर, आर.डी.ओ. व शाखाधिकारी हैराण झाले होते. सर्व बाजूंनी कर्ज मंजूरीसाठी प्रचंड दबाव होता. त्यामुळे बरीचशी कर्जे केवळ दबावाखाली नियमात बसवून मंजूर करण्यात येत होती. बँकेच्या वरिष्ठ कार्यालयाकडून उद्दिष्ट पूर्ण करण्यावर भर दिला गेला. शाखास्तरावरील अधिकारी हतबल झाल्यासारखे होते. प्रचंड ताणतणाव व दबावाखाली कर्ज वाटप चालू होते. एखाद्या प्रामाणिक व नियमानुसार काम करणाऱ्या अधिकाऱ्यावर ग्रामीण भागातील पुढारी दबाव आणीत असत व कर्ज मंजूर केले नाही तर नाही नाही ते आरोप करित असत.

ह्याच काळात जळगाव शहरातील सर्व बँक अधिकाऱ्यांनी जिल्हाधिकारी कचेरीवर एक मोर्चा नेला होता. त्यावेळी बँक अधिकाऱ्यांना कोणतेही पोलीस संरक्षण अथवा वरिष्ठ कार्यालयातून कसलीही मदत उपलब्ध होत नव्हती. Handle the situation tactfully असे उत्तर मिळत असे. ह्या सर्व प्रकाराने आमच्या काही अधिकारी बंधूंनी एवढे tension घेतले होते की कित्येक आजारी पडले. कित्येकांनी प्रमोशन नाकारले.

हे सर्व कै. सोनवणे यांचे जळीत प्रकरणामुळे मनात पुन्हा जागृत झाले.

सुख दुख दोनो रहते जिसमें ।

जीवन है वो गांव, कभी धूप तो कभी छांव ॥

- वसंत धुपकर, पुणे (०२०) २५३९४४७२

(Ref : Corporate Centre e-Circular No.CDO/P&HRD-PM/73/2010-11 Dated 15-02-2011)

Table-1 RATES OF DEARNESS RELIEF PAYABLE TO PENSIONERS Annexure - I WHO HAVE RETIRED (A) PRIOR TO 1-11-1987 and (B) BETWEEN 1-11-1987 & 31-10-1993

Sr. No. Basic Pension + F.D.R. (as applicable)	Dearness Relief for the months from February 2011 to July 2011 (Average Index - 4169) (Slabs - 892)
i) Upto Rs.1,250=00	597.64 % of aggregate of Basic Pension & F.D.R.
ii) Rs.1,251=00 to Rs.2,000=00	Rs.7,470=50 + 490.6 % of aggregate of Basic Pension & F.D.R. in excess of Rs.1,250=00
iii) Rs.2001=00 to Rs.2,130=00	Rs.11,150=00 +294.36% of aggregate of Basic Pension & F.D.R. in excess of Rs.2,000=00
iv) Above Rs.2,130=00	Rs.11,532=66 +151.64% of aggregate of Basic Pension & F.D.R. in excess of Rs.2,130=00

Table-2 DEARNESS RELIEF PAYABLE TO PENSIONERS WHO HAVE RETIRED ON OR AFTER 1-11-1993 UPTO 31-10-2002

Sr. No. Basic Pension	Dearness Relief for the months from February 2011 to July 2011 (Average Index - 4169) (Slabs - 755)
i) Upto Rs.2,400=00	264.25 % of Basic Pension
ii) Rs.2,401=00 to Rs.3,850=00	Rs.6,342=00 + 218.95 % of Basic Pension in excess of Rs.2,400=00
iii) Rs.3,851=00 to Rs.4,100=00	Rs.9,516=77 + 128.35 % of Basic Pension in excess of Rs.3,850=00
iv) Above Rs.4,100=00	Rs.9,837=64 + 67.95 % of Basic Pension in excess of Rs.4,100=00

Table No.3 Dearness Relief payable to Pensioners who have retired on or after 1-11-2002 for the months from February 2011 to July 2011

(Average Index - CPI - for quarter ended Dec. 2010 :- 4169 ; and No. of Slabs - 470)

Rate of Dearness Relief on Pension :- 84.60 % of Basic pension

(Ignore decimals from 3rd place onwards)

Dearness Relief payable to Family Pensioners Annexure - II

- (i) Dearness Relief for Family Pensioners in respect of pensioners who died or retired
(a) before 1-11-1993 (b) on or after 1-11-1993 but before 1-4-1998 and
(c) on or after 1-11-2002 will be paid as per the tables given for the pensioners in Annexure-I
- (ii) The Dearness Relief of Family Pensioners in respect of pensioners who died or retired on or after 1-4-1998 but before 1-11-2002 will be as per the following Table :-

Sr.No. Basic Family Pension	Dearness Relief for the months from February 2011 to July 2011 (Average Index - 4169) (Slabs - 621)
i) Upto Rs.3,550=00 1	149=04 %
ii) Rs. 3,551=00 to Rs. 5,650=00	Rs. 5,290=92 + 124.2 % of Basic Family Pension in excess of Rs. 3,550=00
iii) Rs.5,651.00 to Rs.6,010.00	Rs. 7,899.12 + 74.52 % of Basic Family Pension in excess of Rs.5,650.00
iv) Above Rs.6,010.00	Rs.8,167.39 + 37.26 % of Basic Family Pension in excess of Rs.6,010.00

**S.B.I. Pensioners' Association
(Mumbai Circle), Pune
Panaji (GOA) Zonal Sub-Centre
Notice of the Annual General Meeting**

13th Annual General Meeting of our Panaji (Goa) Zonal Sub-Centre will be held on Sunday the 27th March 2011 at 9.30 a.m. at State Bank Complex, Patto Plaza, behind Kadamba Bus Terminal, New Building of Staff Training Centre, Panaji (Goa) to transact the following business.

AGENDA

- 1) To condole the death of Bank's Pensioners/ Family Pensioners and Associate members whose names were reported after the last AGM.
- 2) To confirm the Minutes of the last AGM.
- 3) Managing Committee's Report for the year 2010 to be read, discussed and adopted.
- 4) To honour the Senior Members who have completed/will be completing 75 years of age during the period from 29-03-2010 to 27-03-2011.
- 5) Speech of the Chief Guest
- 6) Speech of the President of Panaji(Goa) Sub-Centre
- 7) Speeches of the special invitees and office bearers of our Circle Association.
- 8) Any other business with the permission of the Chair.

All the members from Goa, Ratnagiri & Sindhudurg Districts are requested to attend the meeting.

The Pensioners' Meet arranged by the Bank on the same day will start at 12.00 noon at the same venue (due to exigencies timing may vary). All members in the area of operation of Panaji (Goa) Module are requested to attend the meeting. Please inform other members known to you regarding the AGM and the Pensioners' Meet.

Snacks/Tea and Lunch will be served during the AGM. Please note that no separate Notice of this Annual General Meeting will be sent to the members.

**I.H.Dias
Secretary**

**स्टेट बँक ऑफ इंडिया पेन्शनर्स
असोसिएशन
(मुंबई सर्कल), पुणे
पणजी (गोवा) झोनल सब-सेंटर
वार्षिक सर्वसाधारण सभेची नोटीस**

पणजी झोनल सब-सेंटरची १३ वी वार्षिक सर्व साधारण सभा रविवार दि.२७ मार्च २०११ रोजी सकाळी ९ || वाजतां स्टेट बँक कॉम्प्लेक्स, पट्टो प्लाझा, कदंब बस टर्मिनलचे मागे, स्टाफ ट्रेनिंग सेंटर (नवीन इमारत), पणजी (गोवा) येथे आयोजित केली आहे. या सभेत खालील कामकाज होईल.

कार्यक्रम पत्रिका

- १) गतवर्षीच्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेनंतर ज्या मृत सभासदांची नांवे कार्यालयास कळविलेली आहेत अशा मृत सभासदांना श्रद्धांजली वाहणे.
- २) गतवर्षीच्या सर्वसाधारण सभेचा वृत्तांत वाचून मंजूर करणे.
- ३) कार्यकारी मंडळाच्या २०१० सालच्या अहवालास मंजूरी देणे.
- ४) २८ मार्च २०१० ते २७ मार्च ११ या कालावधीत ज्यांच्या वयास ७५ वर्षे पूर्ण झालीत/होतील अशा सर्व ज्येष्ठ सभासदांचा सत्कार करणे.
- ५) माननीय प्रमुख पाहुण्यांचे भाषण.
- ६) पणजी झोनल सब-सेंटरच्या अध्यक्षाने भाषण.
- ७) उपस्थित सर्वत्र पदाधिकऱ्यांची भाषणे
- ८) अध्यक्षाने परवानगीने आयत्या वेळच्या विषयांवर चर्चा करणे.

गोवा तसेच रत्नागिरी/सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील सर्व सभासदांना विनंती की त्यांनी वरील वार्षिक सर्वसाधारण सभेला उपस्थित रहावे. तसेच वर उल्लेख केलेल्या सभास्थानी त्याच दिवशी दुपारी १२ वाजतां आपल्या बँकेने पेन्शनर्स सभा (Pensioners' Meet) आयोजित केली आहे. तरी याही सभेस सर्वांनी उपस्थित रहावे ही विनंती. कृपया वरील दोन्ही सभांबद्दल आपल्या ओळखीच्या सभासदांना सूचना द्यावी. चहा/अल्पोपहारची व्यवस्था सभास्थानीच केली आहे. तसेच या वार्षिक सर्वसाधारण सभेची वेगळी नोटीस सभासदांना पाठविली जाणार नाही याची सर्व सभासदांनी नोंद घ्यावी.

**आय. एच्. डायस
सेक्रेटरी**

युनिट वार्ता

अकोला युनिट -

अकोला येथील भारतीय स्टेट बँकेचे सहा.महाप्रबंधक श्री.पी.श्रीराम अय्यर यांनी बँकेतर्फे एक 'पेन्शनर्स मीट' बँकेच्या 'ज्ञानार्जन केंद्रात' दि.२२ जानेवारी २०११ रोजी सायंकाळी ५ वाजता आयोजित केली होती. या सभेस १५० पेन्शनर्स हजर होते. सभेचे अध्यक्षस्थान असोसिएशनच्या पणजी झोनल सब-सेक्टरचे अध्यक्ष श्री.पी.एम.नारकर यांनी भूषवले. सभेत प्रमुख पाहुणे म्हणून श्री.पी.श्रीराम अय्यरसाहेब, अकोला मुख्य शाखेचे सरव्यवस्थापक श्री.राजन सोनटक्के, तसेच असोसिएशनचे पदाधिकारी श्री.एस.बी.गोरवले (अध्यक्ष, मुंबई विभाग), श्री.लळिंगकर (सर्कल सेक्रेटरी), श्री.श्रीकांत देसाई (अध्यक्ष, नागपूर विभाग) आणि श्री.जयंत वकील (सेक्रेटरी, नागपूर विभाग) हे उपस्थित होते. विशेष निमंत्रित म्हणून ऑफिसर्स असो.चे रीजनल सेक्रेटरी श्री.विजय वरू, उप सेक्रेटरी श्री.उपासने, कर्मचारी संघटनेचे अध्यक्ष श्री.यशवंत आंबेकर व मुकुंद देशमुख हे आवर्जून उपस्थित होते. आपल्या अकोला युनिटचे अध्यक्ष श्री.अण्णासाहेब काळे व अकोला ज्ञानार्जन केंद्राचे सहा.महाप्रबंधक श्री.गणेशजी तिवारीसाहेब हे दोघे प्रकृती अस्वास्थ्यामुळे उपस्थित न राहू शकल्याने त्यांची उणीव भासली.

अकोला जिल्हा संघटक व सचिव श्री.नीळकंठ नागराज यांनी श्री.अय्यर साहेबांचे पुष्पगुच्छ देऊन स्वागत केले. तसेच नुकतेच निवृत्त झालेले ज्ञानार्जन केंद्राचे सहा.महाप्रबंधक श्री.जयंत तळणीकर यांचा शाल व श्रीफळ देऊन श्री.रामदास पाटील यांनी सत्कार करून पेन्शनर्स असोसिएशनमध्ये स्वागत केले. यानंतर वयाची ७५ वर्षे गाठलेल्या श्री.शरदराव महाजन, श्री.रघुनाथराव फडके व श्री.प्रतापराव देशमुख यांचा शाल व श्रीफळ देऊन सत्कार करण्यात आला.

श्री.नागराज यांनी वार्षिक अहवाल सादर केला. आतापर्यंत अकोला जिल्ह्यातून १५% सभासद नोंदणी करून एक उच्चांक स्थापन केल्याबद्दल व अकोला युनिटच्या उत्कृष्ट कामाबद्दल श्री.नीळकंठ नागराज व त्यांच्या सर्व सहकाऱ्यांचे नागपूर विभागाचे अध्यक्ष श्री.श्रीकांत देसाई यांनी अभिनंदन केले. त्यानंतर असोसिएशनचे मुंबई, पुणे व गोवा येथील पदाधिकारी यांची भाषणे झाली. त्यावेळी त्यांनी पेन्शनर्सच्या प्रलंबित मागण्यांच्या संदर्भात असोसिएशन करीत असलेल्या अथक प्रयत्नांविषयी व विविध हायकोर्टातील केसेस संबंधीची माहिती सांगितली. तसेच सभासदांच्या विविध प्रश्नांना उत्तरे देऊन त्यांचे समाधान केले.

श्री.पी.श्रीराम अय्यर यांनी आपल्या भाषणात सर्व पेन्शनर्सबद्दल गौरवोद्गार काढून, त्यांनी त्यांच्या सेवाकाळात बँकेच्या सर्वकष प्रगतीसाठी केलेल्या कार्याचा आदरयुक्त उल्लेख केला. तसेच सर्व पेन्शनर्स हे बँकेचे 'ब्रँड-अम्बॅसेडर्स' असल्याने आपण त्यांच्या समस्या सोडवण्याकरिता कटीबद्ध असल्याचे

सांगितले. कार्यक्रमाचे सूत्र संचालन श्री.मदन धिके यांनी केले, तर आभार प्रदर्शन श्री.सुहास पानसे यांनी केले. कार्यक्रमाच्या यशस्वितेकरिता सर्वश्री मुरलीधर सरदेशपांडे, बंडोपंत काळे, दीपक देशपांडे, पी.एम.जोशी, अविनाश देशपांडे, शरद यादवाडकर, जयंत जोशी, दिलीप काकडे व विजय चतुर यांनी विशेष परिश्रम घेतले. सुरुची भोजनोत्तर कार्यक्रमाची सांगता झाली.

- नीळकंठ नागराज, सचिव व जिल्हा संघटक (अकोला जिल्हा)
अहमदनगर युनिट -

डिसेंबर-जानेवारी महिन्यातील गुलाबी थंडीत कोवळ्या हुरड्याची व त्याबरोबरच बाजरीची भाकरी, पिठलं, वांग्याचं भरीत, खमंग चटणी, दही इ. चविष्ट खादपदार्थांची लज्जत चारवण्यासाठी अहमदनगर युनिटने २१ जानेवारी २०११ रोजी नगरपासून जवळच 'वनराई' येथील शेतावर सभासदांसाठी एक खास कार्यक्रम आयोजित केला होता. यावेळी ४५ सभासद उपस्थित होते. स्थानिक सेक्रेटरी श्री.एस.आर.जोशी यांनी याप्रसंगी केलेल्या आवाहानानुसार सभेतच एकूण रु.१२००/- असोसिएशनच्या लीगल फंडासाठी देणगी म्हणून सभादांकडून जमा करण्यात आले. तसेच, सर्वांना नवीन वर्षाच्या शुभेच्छा देऊन कार्यक्रमाची सांगता झाली.

- एस.आर.जोशी, सचिव (अहमदनगर)

स्टेट बँक पेन्शनर्स सांस्कृतिक मंडळ (ठाणे-मुलुंड):

आमच्या मंडळातर्फे आम्ही गेली चार वर्षे सभासदांसाठी एक ग्रंथालय सातत्याने चालवित आहोत. दर मंगळवार व शुक्रवारी सायंकाळी ४ ते ६ या वेळात आपल्या ठाणे येथील ऑफिसच्या जागेत आपले एक सभासद श्री.वसंत कान्हेरे हे ग्रंथालय अत्यंत नियमितपणे चालवितात. गतवर्षी डिसेंबरमध्ये ठाणे येथे मराठी साहित्य संमेलन संपन्न झाले. त्यावेळी महाराष्ट्रातील जवळ-जवळ सर्व ग्रंथ प्रकाशकांनी त्यांची दालने उघडली होती व संमेलनानिमित्त पुस्तक खरेदीवर आकर्षक सूट जाहीर केली होती. ह्या संधीचा फायदा घेऊन मंडळाने सुमारे २२५ नवीन प्रकाशित झालेली पुस्तके खरेदी केली. त्यामुळे मंडळाच्या ग्रंथालयात आता सुमारे ११०० पुस्तके उपलब्ध असून त्यातील ५०० पुस्तके गेल्या काही वर्षात प्रकाशित झाली आहेत.

वर उल्लेखित नवीन पुस्तकांचा वितरण समारंभ शुक्रवार दि.४ फेब्रुवारी २०११ रोजी ५५ सभासदांच्या उपस्थितीत संपन्न झाला. सर्व प्रथम श्री.वसंत कान्हेरे ह्यांना सन्मानित करण्यात आले. त्यानंतर आपल्या सभासदांपैकी ज्यांनी समाजसेवेचे कंकण बांधून आयुष्याची वेगळी वाटचाल चालू केली आहे अशा श्री.टी.आर.सी.शर्मा, श्रीमती सुचित्रा साठे आणि श्रीमती लक्ष्मी येवलेकर यांनाही सन्मानित करण्यात आले. या प्रसंगी श्रीमती अरोसकर, श्रीमती संपदा वागळे, श्रीमती साठे, श्री.गिरीश जोशी व श्री.घोलप ह्यांनी आपण नुकत्याच वाचलेल्या व त्यांना भावलेल्या पुस्तकांचे परिक्षण सादर केले. अल्पोपहार व चहापानानंतर हा कार्यक्रम संपला.

- भालचंद्र खरे, सचिव

(Courtesy - SBI Pen Assn, Bhopal Circle's - "Pensioners' Hitachintak" - July 2010 issue)

Income Tax on Pension

As per the provisions of the Income Tax Act, the Drawing & Disbursing Authority has to deduct Income-tax by way of TDS and deposit with the the concerned Income-tax Authority. Now, as the payment of pension is being made by HRMS Dept, Corporate Office, Navi Mumbai, the Tax deducted at source is deposited in Mumbai itself. As per the revised Income Tax Act, it is mandatory that each person should have a 'PAN No.' Accordingly, when the tax is deducted and if your PAN Number is recorded with the Bank, the deduction, if any, will be recorded in your PAN Number Account. Even for submitting Form - 15/G or 15/H (whichever is applicable) the PAN Number has become compulsory. We, therefore, request our members to obtain PAN Number immediately and advise the same to the PPG Department, Mumbai LHO for onward transmission to HRMS Dept, Corporate Office, Navi Mumbai, so that as when the Tax is deducted, it is properly accounted for. The form of letter intimating the PAN Number to PPG Dept is appended for information and necessary action by the members.

*****

महत्त्वाची सूचना

इन्कम टॅक्स कायदानुसार, सेवकांना/निवृत्ती वेतन धारकांना त्यांचे वेतन/निवृत्ती वेतन देतांनाच (at source), जर त्यांचे वार्षिक वेतन/निवृत्ती वेतन निर्धारित मर्यादितपेक्षा जास्त असेल, तर इन्कम टॅक्स कापून वेतन/निवृत्ती वेतन देणे हे बँकेवर/एम्प्लॉयरवर बंधनकारक आहे व कापलेला टॅक्स हा सरकारी खात्यात लगेच भरणे अपेक्षित आहे. सध्याच्या सुधारित इन्कम टॅक्स कायदानुसार सर्वांना पॅन कार्ड घेणे बंधनकारक केले आहे. त्यानुसार जेव्हा इन्कम टॅक्स कापला जाईल तेव्हा त्याची नोंद प्रत्येकाच्या वैयक्तिक पॅन कार्ड खात्यावर करण्यात येणार आहे. सर्वांना माहित आहेच की आपले पॅशन हे बँकेच्या केंद्रीय कार्यालयाच्या एच्.आर.एम्.एस्. विभागाच्या नवी मुंबई येथील कार्यालयामार्फत प्रत्येकाच्या वैयक्तिक पॅशन खात्यात ठराविक तारखेला जमा केले जाते. त्यावेळी बँकेच्या रेकॉर्डवर पॅन कार्ड नंबर असणे आवश्यक आहे. तरी सर्वांनी आपला पॅन कार्ड नंबर व इतर माहिती विहित नमुन्यामध्ये जेथे पॅशन खाते ठेवलेले आहे त्या शाखेत त्वरित भरून द्यावी व ती माहिती त्या शाखेमार्फत मुंबई येथील पी.पी.जी. डिपार्टमेंटला पाठवली जाईल हे पाहण्याची विनंती. जेणे करून जर टॅक्स कापला असल्यास त्याची नोंद आपल्याच पॅन कार्ड खात्यावर होईल. तरी सर्वांनी सोबत छापलेल्या विहित नमुन्यात माहिती बँकेकडे त्वरित पाठवावी ही विनंती.

- सेक्रेटरी

*****

Date : .....

Place : .....

The Assistant General Manager
State Bank of India
PPF & G Department,
Local Head Office,
Mumbai

Dear Sir,

Payment of Pension through HRMS System - PAN Number

I am a Pensioner of the Bank and my P.F.Index No. is ..... My Date of Birth is ..... & My PAN No. is .....

I am drawing Pension from .....Branch and my Pension Savings Bank Account Number is ..... You are requested to forward this information / data to HRMS Department at Corporate Office, Navi Mumbai for their information and record.

Thanking you,

Yours faithfully,

(.....Name of Pensioner.....)

Address : .....

Telephone No.....

Mobile No. ....

**Attention Members from
Pune Zonal Office area - New Tie-up
arrangements for Tests/Investigations
covered under Medical facilities**

It has been advised by Pune Zonal Office, HR Section, that Bank has entered into a tie-up for a period of one year (from 10-01-2011 to 09-01-2012) with M/s Golwilkar Metropolis Health Services Pvt.ltd., Pune for "Tests / Investigations covered under the Medical facilities available for Pensioners and working staff.

For any tests / investigations required by a pensioner, a letter is to be issued to that effect by the Chief Medical Officer at Pune Zonal Office who will access the need to do so. **Please note that this facility is not for 'Routine Check-up'.**

M/s Golwilkar Metropolis Health Services have got 10 Collection Centres in Pune area as under.

- 1) Construction House; Ground Floor, 796/189-B Bhandarkar Road, Pune - 4 (Ph.No.- 41008200)
- 2) Pinnac Diagnostic Centre, S.No.7/3+4, Near City Pride Theatre, Kothrud, Pune - 38. (Ph.No.40071128/ 25452280)
- 3) Vitalife Clinic, 111, Mont Vert Arcade, Near Balaji Temple, Pashan-Sus Road, Pashan, Pune - 21; (Ph.-64019309 & 64006770)
- 4) Dr.V.V.Kaulgud, Shop No.1, Darpan Apts., Sangvi Road, Opp. SONY World Showroom, Aundh, Pune - 7; Ph - 41242248 & 25881596
- 5) Oyster & Pearl Hospital, Behind Pride Executive Hotel, Shivajinagar, Pune - 03; Ph.No.-30205060
- 6) Gera Landmark, Shop No.2, Near ICICI ATM, KalyaniNagar, Pune - 14; Ph.- 40046297 / 40047252
- 7) Shop No.6, Gera Junction, Lulla Nagar Chowk, Bibvewadi-Wanowadi Road, Kondhwa, Pune - 48; Ph.No.40091853 / 40091854
- 8) Heritage Plaza, 'C' Wing, Shop No.20, Near PMT BusStop, Chinchwad-Pimpri Link Road, Chinchwad Gaon, Pune - 33; Ph.No.32402374
- 9) 14, Prasad Chambers, 17/A Karve Road, Pune - 411004 Ph.No.41201310 / 25440852
- 10) Dr.V.R.Bhave, V.R.Bhave Hospital, Opp. Neelayam Theatre, Pune - 411030; Ph.No.65210209
- 11) Shop No.19, Sujoy Garden, Mukund Nagar, Pune - 06; Ph. No.40085990
- 12) Dr.R.S.Kiwalkar, Centre for Diabetes Care, 1206/4B, Shivajinagar, Off J.M.Road, Pune - 04; Ph.No.65232334
- 13) A.B.Diagnostic Center, Bldg - 5, Konark Estates, Opp. Poona Club Road, Pune - 01; Ph.No.26119736
- 14) Shop.No.2, Kundan House, Elphinstone Road, Kirkee, Pune - 3; Ph.No.25821669
- 15) Shop.No.5, Khedekar Chamber, Pratik Nagar Corner, Vishrantwadi, Pune - 15; Ph.No.8805017919

N.B.: For Home visits - Rs.50/- per visit will be charged.

अभिनंदनीय

आपले सभासद श्री. अशोक बुटाला यांचा नातु चि.आयुश शेठ (मुलीचा मुलगा) वय वर्षे फक्त आठ याने तारीख ५/१०/२०१० मध्ये अखिल मुंबई स्कूल स्पोर्ट्स असोसिएशन संचलीत केलेल्या Inter School Gymnastic Competition मध्ये दोन कास्य पदके मिळवून १०० मुलामध्ये तिसरा आला. या यशाबद्दल त्याचे असोसिएशनच्या वतीने हार्दिक अभिनंदन.

- सेक्रेटरी

अभिनंदनीय

आपले सभासद श्री. भिवराव वासुदेव कुबेर यांची नात कु.प्राची हीने दोरी मल्लखांब खेळात राष्ट्रीय स्तरावर वैयक्तिक रौप्यपदक व सांघिक सुवर्णपदक पटकाविले. आतापर्यंत तिने ४ रौप्य, ४ कांस्यपदके, १० चषक आणि ५० पेक्षा जास्त प्रमाणपत्रे मिळवली आहेत. तिचे असोसिएशनच्या वतीने हार्दिक अभिनंदन.

- सेक्रेटरी

काश्मिर ते कन्याकुमारी व सोमनाथ ते सिक्किम

राजगुरु टुर्स

जिव्हाळा जयणारी माणसं...

सिमला-कुलु-मनाली (AC)	₹ 14,975/-
नैनीताल-मसुरी-कॉर्बेट (AC)	₹ 16,475/-
काश्मिर-वैष्णोदेवी	₹ 14,975/-
दार्जिलींग-सिक्किम-गंगटोक	₹ 14,975/-
लेह-लडाख / चारधाम	₹ 21,975/-
डल्हौसी-धर्मशाळा-अमृतसर	₹ 11,975/-

ALL INDEPENDENT PACAKAGES

(6 Night / 7 Days) Inclusive Accomodation, Vehicle, Breakfast

4 / 5 Pax - ₹ 9975 /- 6 / 7 Pax - ₹ 8975 /-

* सिंगापूर-बॅंकांक-मलेशिया * पॉरिशस * श्रीलंका *
स्टेट बँक स्टाफ व पेशानर्सना ₹ 500/- ते 1000/- प्रत्येकी सवलत

मुंबई : 022 - 24318082 / 24381026

संपर्क : राजन पाडलोसकर -9322231216

www.rajgurutours.com

**List of Members who have given Donations
during the period from August 2010 to January 2011**
(Kindly refer earlier List of Donors printed in SAMVAD for August 2010)

NAME	AMOUNT	A WELL WISHER	5000
MR.DEEPANKAR BASU	30000	SMT.SUDHA KOLHATKAR	3500
MR.SUHAS WADIVKAR	10000	MR.DATTARAM N.MADAN	3050
SMT.ARUNA HINGNE	6100	MR.R.V.KAMAT	3001
MR.V.M.PRABHUDESAI	5500	MR.H.V.SAWANT	3000
MR.R.N.LALINGKAR	5350	MR.A.P.SHIRSAT	3000
MR.V.G.KALKONDE	5150	MR.G.K.UKIDVE	2501
MR.A.R.BORDE	5001	K.BALKRISHNAN	2500
MR.PRABHAKAR DHODAPKAR	5001	MR.ASHOK DESAI	2500
MR.DHANNAJAY JOSHI	5001	MR.GAJENDRA KORE	2500
SMT.NIRMALA KHIRE	5001	MR.SHREEDHAR LELE	2500
SMT.LATIKA NAIK	5001	YASMIN PAURI	2500
MRS.ANJALI PENDHARKAR	5001	MR.AVINASH SHENDE	2500
MR.MADHAV K.PURANIK	5001	A WELL WISHER	2500
MR.S.M.KINI	5001	MRS.PALLAVI KARANDE	2100
MR.VISHWANATHAMIN	5000	MR.A.K.DESHMUKH	2000
MR.NAVAL BALSARA	5000	MR.S.R.MURDESHWAR	2000
MR.S.P.BHAGWAT	5000	MR.U.V.PURAO	2000
MR.ANAND W.BHAVE	5000	MRS.URMILA SAHASRABUDHE	2000
MR.B.M.BHIDE	5000	MRS.REKHAA.SHENDE	2000
MR.S.G.DESHPANDE	5000	MRS.RASHMI U.TALPADE	2000
MR.S.G.DIVEKAR	5000	MR.PRABHAKAR GARKHEDKAR	1650
SMT.SUDHAC.DUBLE	5000	MR.A.V.ABHYANKAR	1501
SMT.KUSUM Y.GAIKWAD	5000	MRS.MEENAL S.KHANDKAR	1501
MR.V.M.GOKHALE	5000	MR.PERVEZ BAM	1500
MR.P.R.HEGDE	5000	MR.S.J.CHANDURKAR	1500
MR.B.E.JOSHI	5000	MR.JITENDRA JANI	1500
MR.SHARAD S.JUGADE	5000	MR.PRAVEEN S.PATIL	1500
MR.S.S.KHOKALE	5000	SMT.CHHAYA POUDWAL	1500
MR.VASANT KOTWAL	5000	MR.D.M.SHAHAPURE	1500
MR.R.D.KRIPLANI	5000	MR.V.N.TAMHANKAR	1500
MR.N.S.KULKARNI	5000	MR.N.S.VEDAK	1500
MR.PRADEEP NABAR	5000	A WELL WISHER	1500
MR.ARUN PATANKAR	5000	SMT.BEENA JOSHI	1111
MR.S.M.PENDSE	5000	MR.VITHAL V.KAMAT	1111
MR.S.G.RABADE	5000	MR.MOHAN PARVATKAR	1111
MR.K.P.RAI	5000	MR.MANJANATH RAIKAR	1111
MR.SUDHAKAR SAWANT	5000	SMT.SHASHIKALA MAINDARGIKAR	1100
MR.KIRAN TALPADE	5000	MR.ASHOK MALKARNEKAR	1011
MR.ANNSAHEB THORAT	5000	MR.RAMBHAU J.NAIK	1011
SMT.ASHWINI UKIDVE	5000	SMT.SUNITA S.ADKAR	1001
MR.J.P.VERMA	5000	SMT.NIRMALA G.BAKRE	1001
MR.C.N.WALAWALKAR	5000	SMT.SADHANA BANGERA	1001

MR.V.N.BANSODE	1001	MR.DELPHINE FERNANDES	1000
MR.M.G.BHALE	1001	MR.S.B.GOKHALE	1000
MR.V.G.BHAT	1001	MR.VICTOR GONSOLVES	1000
SMT.FRENY CHENOI	1001	MR.K.V.GOPINATHAN	1000
MR.HOSHANG CHINOY	1001	MR.VISHWAS GORE	1000
MR.FRANCIS D' COSTA	1001	MR.JAYANT GUNE	1000
SMT.LALITA DALVI	1001	MR.ARUN HAJARNIS	1000
SMT.MEDHA DHARAWATKAR	1001	MR.BALKRISHNA IYER	1000
MR.ARUN GUDE	1001	SMT.SHOBHA IYER	1000
MRS.ALKA GUPTA	1001	MR.C.V.JANNU	1000
MR.SURESH KAMULKER	1001	MR.ANILKUMAR JOSHI	1000
MR.PRAMOD B.KARNIK	1001	MR.M.B.JOSHI	1000
MR.V.D.KULKARNI	1001	SMT.SUNITA S.JOSHI	1000
MR.G.V.KUNDAIKAR	1001	MRS.KARTIKI KALE	1000
MR.DAMODAR LOTALIKAR	1001	SMT.SHAKUNTALA KHAIRNAR	1000
MR.S.A.LOTLIKAR	1001	SMT.JYOTSNA KHALE	1000
MR.WAMAN MANJREKAR	1001	MR.S.P.KHAMDEPARKER	1000
MR.Y.B.NAIK	1001	MR.S.G.KHARANGATE	1000
MR.P.M.NARKAR	1001	SMT.VARSHA KOKATE	1000
SMT.REKHA M.PUNTAMBEKAR	1001	MR.ULHAS KOSAMBE	1000
SMT.SUSHMAA.PURKAR	1001	MRS.USHA KOTHARE	1000
MR.T.S.RAJGOPAL	1001	MR.ANIL KOTHARE	1000
MRS.SEEMA SAMANT	1001	MR.MOHANA.KULKARNI	1000
MR.U.N.SANT	1001	MR.SHRIKANT KULKARNI	1000
MR.I.C.VIEGAS	1001	MR.G.D.KULKARNI	1000
MR.S.S.AGARKAR	1000	MRS.VINITALIMAYE	1000
MR.GANESH BANDODKAR	1000	MR.P.A.LOPES	1000
SMT.VAISHALI BANSODE	1000	MR.R.J.MAHADIK	1000
MR.JOSE O.BARNETO	1000	MR.C.N.MAHAJAN	1000
MR.S.K.BHAGWAT	1000	MR.VINAYAK MAHAJAN	1000
SMT.VAISHALI BHATAWDEKAR	1000	MR.F.A.MANUEL	1000
MRS.YASMIN BHISE	1000	MR.SADANAND MHATRE	1000
MR.ASHOK BHISE	1000	SMT.APARNA NADKAR	1000
MISS ARUNA BOLAR	1000	MR.PANDURANG NAIK	1000
MRS.SMITA CHANSIKAR	1000	MR.R.G.NAYAK	1000
SMT.SUDARSHAN CHECKER	1000	MR.SUMAN NAYAK	1000
MR.M.P.CHONKAR	1000	MR.MANWEL NUNES	1000
MRS.REENA D'SILVA	1000	MR.SHESHAN H.NURANI	1000
MR.F.C.D'SOUZA	1000	MR.R.V.PADLOSKAR	1000
MRS.BARBARA D'SOUZA	1000	MR.C.G.PAI	1000
MR.D.T.DALVI	1000	SMT.VARSHA PALEKAR	1000
MR.S.S.DEO	1000	MR.CHANDRAKANT PARKHI	1000
MR.ARVIND D.DHAVALA	1000	MR.ARVIND M.PATIL	1000
MR.I.H.DIAS	1000	MR.ULHAS S.PATKI	1000
MR.N.K.DIWAKARAN	1000	MR.HERBERT PEREIRA	1000
MR.CHANDRAKANT FADNIS	1000	MR.KRISHNA PILLAI	1000
MR.MATHEW FERNANDES	1000	MR.SHASHIKANT POTDAR	1000

MR.H.N.POTDAR	1000	MR.D.L.BANSODE	500
SMT.VIDYA PUTHRAN	1000	MRS.NATAL D'MELLO	500
MR.P.J.RODE	1000	MR.DOMINIC D'SA	500
MR.DEENATH T.SAWANT	1000	MR.ASHOK DAHALE	500
MR.MILAN SAWE	1000	MR.B.G.DANDEKAR	500
MRS.SONAL N.SHAH	1000	MR.M.W.DESHPANDE	500
SMT.PRERANA SHAH	1000	SMT.MEENA R.DHURI	500
MR.MOHAN SHEJWALKAR	1000	SMT.ANJALI DIVEKAR	500
T.G.SHRIMANKAR	1000	MR.SATISH DIVEKAR	500
MRS.VAISHALI SOHONI	1000	SMT.VERGINIA FERNANDES	500
MR.JAYAWANT TAKI	1000	MR.GOVIND D.GADGIL	500
MR.T.N.TAMPAL	1000	SMT.MRUDULA GOKHALE	500
MR.NOSHIR K.TANTRA	1000	MR.P.V.GOKHALE	500
MR.ARVIND N.THAKUR	1000	MR.H.D.HAJWANE	500
MRS.ANJALI TIPNIS	1000	MR.J.V.HATHI	500
MR.GAJANAN VARTAK	1000	MR.JAYANT HERWATHE	500
SMT.MEENA VASUDEO	1000	MR.D.M.JADHAV	500
MR.BALKRISHNA VAZE	1000	MR.L.D.JAGTAP	500
MR.VIJI VIJAY RAGHAVAN	1000	MR.S.R.JAVLEKAR	500
MRS.SUKHADA VAISHAMPAYAN	1000	MRS.& MR.S.D.JOSHI	500
MRS.DEEPA WADEKAR	1000	MR.V.R.JOSHI	500
SMT.MEENA WALAWALKAR	1000	MR.JAGDISH H.JOSHI	500
MR.G.B.WARTY	1000	MR.VIJAY W.JOSHI	500
MR.KISHOR WELING	1000	MR.PRAKASH KAMATH	500
A WELL WISHER	1000	MR.S.S.KAPSE	500
A WELL WISHER	1000	MRS.SULABHA KARMARKAR	500
A WELL WISHER	1000	MR.P.J.KORE	500
A WELL WISHER	1000	MR.V.S.KULKARNI	500
MR.SURESH G.DONGARE	750	MR.B.V.KULKARNI	500
MR.AVINASH B.MANURKAR	665	MR.V.P.KULKARNI	500
MR.SHASHIKANT GOGATE	600	MR.S.W.MANGALWEDHEKAR	500
MRS.ASMITA PATHARE	550	MR.VISHNU L.MANWADKAR	500
MR.SHRIKRISHNA N.JOSHI	502	MR.C.R.MEHENDALE	500
MR.JAYANT BHENDE	501	MRS.R.R.OAK	500
MR.MILAN DABHOLKAR	501	MR.BALKRISHNA PAGAR	500
SMT.VISHAKHA DANDEKAR	501	MR.GAJANAN PARKAR	500
SMT.MANGALA GODBOLE	501	MR.G.M.PILLAY	500
MR.MOHAN HARDAS	501	MR.N.M.SALUNKE	500
MR.P.R.HAZARE	501	MRS.PRABHA SANSARE	500
SMT.HEMLATA NAIDU	501	SMT.SAROJ S.SATHE	500
SMT.SHAMAA.PITALE	501	MR.USUF SAYED	500
MR.S.G.PRABHU	501	MR.N.V.SHINDE	500
MR.ULHAS RAIKAR	501	MR.S.M.SUPEKAR	500
MRS.SUSHAMA SAMANT	501	MR.S.I.TAMBOLI	500
MR.CHANDRAKANT D.SAWANT	501	MRS.SANTAN TUSCANO	500
MR.A.M.VAKIL	501	MR.AKARKAR	400
MR.DASHRATH ACHREKAR	500	MRS.& MR.K.L.SAWALE	400

MR.ARVIND KAKAIYA	351	MR.R.Y.JOSHI	100
SMT.SUSHEELA KALYANSUNDARAM	300	MR.M.B.JOSHI	100
MR.B.K.KULKARNI	300	MR.KRISHNA G.KADU	100
MR.P.V.G.KUTTY	300	MR.R.G.KADVEKAR	100
MRS.SEEMA D.MADAN	250	MR.M.R.KAMBLE	100
MR.WILLIAM PEREIRA	250	MR.L.D.KAMBLE	100
MR.BHASKAR S.PETHE	210	MR.Y.G.KARANDIKAR	100
MR.S.K.VIJAYKAR	201	MR.S.V.KAUJALGI	100
MR.P.S.CHANDEKAR	200	MR.K.G.KHANDALKAR	100
MR.D.B.KHOBRAGADE	200	MR.P.G.KHANDEKAR	100
MR.V.N.PATIL	200	MR.M.S.KRISHNAMURTHY	100
SMT.PUSHPA TANDALE	200	MR.A.V.KULKARNI	100
MR.M.S.AMBULKAR	150	MR.P.G.KULKARNI	100
MR.N.P.CHANDAK	150	MR.V.S.LANJEKAR	100
MR.G.S.DANGE	150	MR.P.M.LOKHANDE	100
MR.V.B.GONDCHAR	150	MR.VIJAY G.LONDHE	100
MR.S.D.JOSHI	150	MR.P.T.MANVI	100
MR.R.S.KAWALE	150	MR.HASMUKHBHAI MODI	100
MR.G.G.KENE	150	MR.D.D.MOHOD	100
MR.S.W.KHAJURKAR	150	MR.A.S.MUNDHEKAR	100
MR.V.B.KHARE	150	MR.R.K.MURGOD	100
MR.A.P.NIMDEO	150	MR.M.N.NARANG	100
MR.R.C.SATHE	150	MR.A.S.PALKAR	100
MR.S.V.VYAWAHARE	150	MRS.ARTI A.PARAB	100
MR.M.D.DONGRE	135	MR.MAHENDRA PARMAR	100
MR.BHUPENDRA RUPAREL	121	MR.A.B.PATIL	100
MR.SUHAS DHAIRYAWAN	101	MR.S.S.PIMPALKHARE	100
MR.M.S.GHEJI	101	MR.M.B.PIMPLE	100
MR.VIJAY JOGALEKAR	101	MR.S.S.SAHASRABUDHE	100
MR.ARVIND D.THATTE	101	MR.MADHAV B.SHAHANE	100
MR.N.K.AGRAWAL	100	MR.GULAB B.SHAIKH	100
SMT.RAJITHA BALCHANDRAN	100	MR.A.M.SHAIKH	100
MR.S.M.BHANAGE	100	MR.M.Y.SHELAR	100
MR.N.W.DESHPANDE	100	SMT.NALINI SHINDE	100
MR.D.B.DESHPANDE	100	MRS.SMITA SHINDE	100
MR.M.D.DESHPANDE	100	MR.UMAJI SHINDE	100
MR.S.N.DESHPANDE	100	MR.S.K.SHIRKE	100
MR.A.P.DESHPANDE	100	MR.M.A.SIRSAT	100
MR.S.G.DONGRE	100	MR.R.S.TAMBEKAR	100
MR.V.G.DONGRE	100	MR.K.S.VAIDYA	100
MR.P.S.GHULE	100	MR.V.S.VECHALEKAR	100
MR.S.M.HALBE	100	SMT.ANURADHA WARANG	100
MR.H.N.JAGDALE	100	MR.D.D.WARKARI	100
MR.GOPICHAND JAGTAP	100	MR.MANSING YADAV	100
MR.D.P.JAMDAR	100	MR.SANJAY AVANKHEDKAR	51
MR.R.G.JOSHI	100	MRS.DHANASHRI GODBOLE	20

TEMPERANCE IS A VIRTUE

Self-control is the ability to control one's emotions, behaviour and desires to manage future. It is necessary for any spiritual progress. It is a moral virtue of being moderate and mastery of will over urges. In other words, moderation and temperance is the rule of reason. That makes temperance a virtue. Rev Dr Joseph Henry Thoyer (07/11/1828 to 26/11/1901), biblical scholar of the US, says temperance means "the virtue of one who masters his desires and passions, especially his sensual appetite"

The Vicar of Wakefield, a novel written by Oliver Goldsmith, was first published in 1766. People in Wakefield scarcely considered temperance as a virtue because it was very common amongst them. I remember to have attended a lecture by the late Professor Armado Menezes, after bunking my own class as I was a science student. He explained the various aspects of the attitude of the people of Wakefield during the entire period of that day's lecture. This is the reason why the phrase has been engraved in my mind.

Moderation can be exercised in many walks of life. Let us first consider fear which causes stress, depression and consequently hypertension, diabetes, heart disease and various types of pains etc. There is a folk tell about fear. Nandi, a personal vehicle of Lord Shiva who was worshipped by the King, was guarding his Kingdom against entry of Plague into the Kingdom. On pleading by Plague, Nandi agreed to the entry for taking only one victim. But, the next day, the news flashed claimed 100 victims. When Nandi scolded Plague, the latter pleaded and explained, "I took only one victim but the others died of fear".

Faith in God and prayers or faith in the protection by some one else sent by God can help reducing or getting rid of fear. If a child is lifted in the air and left for a moment like that, the child enjoys the play due to full faith in the mother. But, grown ups will be afflicted by fear in such an exercise.

Almost everybody including children and elderly persons have fear. Having no fear whatsoever could result into disaster in some situations. But, some fear which can be called as caution is welcome. We do not jump from a tall place due to caution. If we fear about not carrying wallet or keys while leaving the house, it is caution and is welcome. Only balanced approach to fear, which is inherent, is a virtue.

The same thing is applicable to ego. Even small children have their privacy and ego. A child keeps a toy or some other possession in a corner as a private thing. If you touch it, the child does not like it. If you mildly call names, in a joke, to a child's mother or any close person, there is a hurt. Except for the true saints ego is always there. Persons with high ego are unhappy if some thing good happens to their known persons. They resent latter's riches or possessions. They find pleasure in putting down some others and look upon themselves as right. Thus they create enemies and feel righteous in the situation. This is a great cause for ultimate unhappiness. But, some ego gives pride and self-confidence if the pride is not unduly high. In other words, moderation in having ego is welcome. Self-confidence with reasonableness is welcome.

If you drop an unkind word you forget it but unhappiness created goes a long way. Similarly, a kind word used is forgotten but happiness spreads like waves in water in which a pebble is dropped. But extreme or indiscriminate kindness will lose the value of joyous ripples. Just as unkindness is not good, indiscriminate kindness gets discounted, considering it as artificial gesture. Lord Buddha taught that suffering can be avoided by Right Living. Buddhists call this Middle-Way i.e. avoiding extremes.

George Mikes (pronounced Mikesh) was Hungarian born journalist who went to London in 1938 for two weeks assignment. But, he stayed there ever since and got lasting popularity for—"his funny books: funny they certainly are, but they are also wise." In 1940s and 1950s, in England most people

would boast "I am sorry, my fault" without blinking an eyelid. In his book 'Wisdom for Others', first published in 1950, he writes, "Once in North England I saw two cars collide and smash up each other's wings. Both drivers jumped out of their cars, shouting, "sorry it is my fault". Neither of them even looked at the smashed wings and broken lamps——". He further states, 'These magic words, "sorry, my fault" are freely abused'. This is humorous description of extreme goodness getting discounted.

I came across a case of extreme approach to righteousness in submitting travelling expenses bill. The righteous person in the family did not claim taxi charges from the railway station to the venue of the visit at about a walking distance of 10 minutes as taxi was not easily available. The other charges in addition to the first class fare permissible were claimed by all. The righteous person did prepare the bill but did not submit it as it was the only one not claiming the meager taxi charges. The person informed the senior most person of the family the reason of avoiding comparison when the latter enquired. This was irritating as this was amounting to declaring that the particular person was only honest one. In fact, if the person were to state that taxi charges not claimed due to the reason that taxi was not easily available and submit it without animus against others, there was a likelihood of the others amending their bills.

Dada J. P. Vaswani says, "By all means give yourself your work wholly; concentrate on it, give it your best – and then, pause, pull back, allow yourself to relax. Forget all about it – and the pause will begin to work for you, will begin to flow afresh. Donot 'overwork' – by straining excessively we only become stressed and irritated. Go about your work quietly, gently; speak to them sweetly, lovingly; take things easy."

If a person chases another person to harm the latter and the person being chased hides with your knowledge, telling a lie that you do not know where he has hidden to the person chasing, does not amount to telling a lie in spirit. Because not allowing anybody to harm somebody else is also righteousness.

When I was posted in Colombo where the atmosphere was cleaner than that in India, on returning to India I would have a mild cough for some time on arrival. Cleanliness and being hygienic is highly necessary. But, not making a fuss of cleanliness is important. Little exposure to germs, however, enables your antibody to fight thus developing immunity. Not going to extremes is quite important. Moderation is desirable; temperance is a virtue.

(Note- Some data in this article was accessed through internet & Dada J P Wasvani's quote etc have been borrowed from Tattvalok issue of Sept 2010 for benefit of fellow pensioners. This article was published in Snehadeep Diwali 2010 issue of SBI Pensioners' club, Andhrei. It has been expanded)

- S.V.Naik, Andheri (Mumbai-69) Cell # 09821127616

अभिनंदनीय

आपले कोल्हापूर येथील एक सभासद श्री. अविनाश मणूरकर यांच्या सुविद्य पत्नि सौ. रोहिणी यांना नोव्हेंबर २०१० मधील नवरात्री उत्सवात 'साम' वाहिनीवरील 'आईचा महिमा' या मालिकेच्या प्रसारणानिमित्त आयोजित केलेल्या 'प्रश्नमंजूषा' स्पर्धेमध्ये 'महाविजेता' पारितोषिक मिळाले याबद्दल त्यांचे मनःपूर्वक अभिनंदन. महालक्ष्मीची चांदीची मूर्ती, महालक्ष्मीला नेसवलेली साडी व प्रसाद पारितोषिक म्हणून सौ. रोहिणी मणूरकर यांना सुप्रसिद्ध अभिनेते श्री. भरत जाधव यांचे हस्ते प्रदान करण्यात आले. याबद्दल सौ. मणूरकर यांचे असोसिएशन तर्फे मनःपूर्वक अभिनंदन !

- सेक्रेटरी

अभिनंदनीय

आपले अमरावती येथील पेंशनर सभासद श्री. नाना बापुजी गाताडे यांचा नातू चि. श्रीयांस मिलिंद चव्हाण (वय वर्षे ८, इयत्ता दुसरी) ह्याने अखिल भारतीय सांस्कृतिक संघा तर्फे दि. २५ व २६ डिसेंबर २०१० रोजी बँकॉक येथील 'पत्रावदी थिएटर' यांनी आयोजित केलेल्या '८ व्या ग्लोबल हार्मनी फिरेस्ट - २०१०' स्पर्धेत 'सिंथेसायझर' वादन प्रकरात स्वतंत्र वादन करून प्रथम क्रमांक मिळवून सुवर्ण पदक प्राप्त केले याबद्दल आपल्या असोसिएशन तर्फे श्रीयांस यांचे मनःपूर्वक अभिनंदन !

- सेक्रेटरी

स्वा. सावरकरांच्या चरित्रातील काही अपरिचित पण महत्त्वाच्या घटना

- १) डोंगरीच्या तुरुंगात स्वा. सावरकरांना ठेवले तेव्हा त्यांना समजले की, ह्याच खोलीत काही काळ लोकमान्य टिळक आणि आगरकरही बंदिवान होते.
- २) महात्मा गांधी स्वा. सावरकरांपेक्षा १४ वर्षांनी मोठे होते. १८८८-९१ अशी तीन वर्षे त्यांनी लंडनमध्ये कायद्याचा अभ्यास केला होता. लंडन परिचित होते. ऑक्टोबर १९०६ला दक्षिण आफ्रिकेतील लोकांचे नेतृत्व करण्यासाठी म. गांधी लंडनला आले. स्वा. सावरकर तेव्हा लंडनच्या 'इंडिया हाऊस'मध्ये राहत असत. त्यांचा नावलौकिक विस्तारत होता. केवळ सावरकरांना भेटण्यासाठीच म. गांधी इंडिया हाऊसमध्ये आले होते.
- ३) बॅरिस्टरीच्या परीक्षेत उत्तम गुण मिळूनसुद्धा, सावरकरांना पदवी प्रदान केली गेली नाही हे म. गांधींना ज्ञात होते. नोव्हेंबर १९०९ मध्ये विजयादशमीचा उत्सव साजरा करण्यासाठी लंडनस्थित भारतीयांना सावरकरांनी एकत्रित केले आणि त्या सभेचे अध्यक्षस्थान स्वीकारण्याची विनंती म. गांधींना केली. त्यावेळच्या भाषणामध्ये म. गांधी म्हणाले होते की, सावरकरांशी माझे काही मतभेद असतील पण त्यांचा थोडा सहवास लाभला हे मी माझे भाग्यच समजतो. सावरकरांच्या कर्तृत्वाचा उल्लेख करून ते म्हणाले, Let India bear the fruits of his sacrifices.
- ४) स्वा. सावरकरांना दोन जन्मठेपींच्या शिक्षेसाठी अंदमानला पाठवले. त्यावेळच्या शिरस्त्याप्रमाणे अशा कैद्यांना ३/४ वर्षे शिक्षा भोगल्यानंतर तुरुंगाबाहेर सोडत आणि अंदमानमध्येच स्थिरावण्यास सहाय्य करीत. सावरकरांना मात्र ११ वर्षे शिक्षा भोगूनसुद्धा ही सवलत नाकारली गेली.
- ५) स्वा. सावरकरांवर जो मुख्य आरोप होता, ब्रिटिश साम्राज्याविरुद्ध युद्ध पुकारण्याचा. असा आरोप अन्य कुठल्याही नेत्याविरुद्ध नव्हता.
- ६) १९२३/२४ मध्ये म. गांधी आणि स्वा. सावरकर एकाच वेळेस येरवड्याच्या तुरुंगात होते, पण त्यांना एकमेकांना भेटू दिले नाही.
- ७) १९२७ मध्ये म. गांधींचा रत्नागिरीला नागरी सत्कार झाला. त्या सभेत म. गांधी म्हणाले, लो. टिळकांचे जन्मस्थान म्हणून रत्नागिरी सर्व भारतीयांचे तीर्थक्षेत्र बनले आहे. शिवाय इथे सावरकर राहतात. त्यांना मी
- ८) १९२९ मध्ये भगतसिंग आणि राजगुरू सावरकरांना गुपचूप भेटून गेले. तसेच न. वि. (काका) गाडगीळसुद्धा त्यांना रत्नागिरीस येऊन भेटून गेले. पुढे ते घटना समितीचे सभासद झाले. केवळ आपल्या लिपीचा अभिमान दर्शविण्यासाठी, सावरकरांच्या प्रेरणेने गाडगीळ मोडीमध्ये सही करीत असत.
- ९) रत्नागिरीत स्थानबद्ध असतानाच सावरकरांचे जातिनिर्मूलनाचे आणि अस्पृश्योद्धाराचे कार्य सुरू झाले. 'दलितबंधू' या पत्राचे संपादक श्री. राजभोज यांनीही त्यासाठी सावरकरांची बरीच प्रशंसा केली.
- १०) १९३१ साली यशवंतराव चव्हाण सावरकरांना भेटायला, त्यांच्या मार्गदर्शनासाठी रत्नागिरीला येऊन गेले. त्यावेळेस ते फक्त १६ वर्षांचे होते.
- ११) १० डिसेंबर १९३२ रोजी चिपळूणला जाऊन सावरकरांनी स्वतःच लिहिलेले 'सन्यस्तखड्ग' हे नाटक पाहिले. त्यामधील कलाकारांचे विशेषतः मा. दीनानाथ मंगेशकरांचे सावरकरांनी खूप कौतुक केले.
- १२) स्वतंत्र भारताचे पहिले गव्हर्नर जनरल श्री. राजगोपालाचारी यांनी १९३७ मध्ये जाहीरपणे सांगितले की, सावरकरांच्या त्यागमय जीवनातूनच मला प्रेरणा मिळाली. श्री. द्वारकाप्रसाद मिश्रा, माजी केंद्रीय मंत्री यांनीही असेच उद्गार काढले. श्री. राजगोपालाचारी यांनी Life of Barister Savarkar नावचे एक पुस्तक प्रसिद्ध केले.
- १३) २२ जून १९४० रोजी सावरकरांची आणि नेताजी सुभाषचंद्र बोस यांची भेट झाली. त्यांनी नेताजींना 'आझाद हिंद सेना' उभारण्याची प्रेरणा दिली. पुढे ३० डिसें. १९४३ रोजी नेताजींनी अंदमान बेटे स्वतंत्र केली आणि स्वा. सावरकरांबरोबरच सेल्यूलर जेलमधील देशभक्तांनाही मानवंदना दिली.
- १४) अमेरिकेच्या दबावामुळे मार्च १९४२ मध्ये इंग्रजांनी क्रिप्स मिशन भारतात पाठवले. त्यांनी मांडलेली महाभयंकर योजना पाहून सावरकरांनी त्यांना आव्हान दिले. त्यावेळेस पं. जवाहरलाल नेहरूंनीही, त्यांच्या 'नॅशनल हेरॉल्ड' या पत्रामध्ये सावरकरांवर स्तुतिसुमने उधळली.
- १५) १९४७ मध्ये स्वातंत्र्य मिळाले तेव्हाच्या काँग्रेसमधील अनेक नेते, उदा. बाळासाहेब खेर, रविशंकर शुक्ला,

सिकंदर हयात खान, एवढेच नव्हे तर काँग्रेस अध्यक्ष जे. बी. कृपलानीसुद्धा, सावरकरांनी स्थापिलेल्या अभिनव भारत ह्या क्रांतीकारी संस्थेचे सभासद होते. ह्या संस्थेची सांगता सावरकरांनी मे १९५२ मध्ये केली.

- १६) १४ ऑगस्ट १९४२ रोजी नागपूर विद्यापीठाने स्वा. सावरकरांना सन्माननीय डी. लिट. पदवी दिली. पुढे त्यांचा लखनौ, पुणे, मुंबई वगैरे अनेक ठिकाणी भव्य नागरी सत्कार झाला.
- १७) १९५४ मध्ये तत्कालीन राष्ट्रपती डॉ. राजेंद्रप्रसाद यांनी सेल्यूलर जेल, अंदमानला भेट दिली आणि सावरकरांना ठेवले होते, त्या कोठडीसमोर ते नतमस्तक झाले.
- १८) १९५६ मध्ये पुण्यामध्ये लो. टिळकांची जन्मशती साजरी झाली. त्या कार्यक्रमाचे प्रमुख वक्ते होते स्वा. सावरकर. लगेच १२ मे १९५७ रोजी भारतीय स्वातंत्र्ययुद्धाची शताब्दी दिल्लीमध्ये साजरी झाली. तेव्हाही प्रमुख वक्ते होते स्वा. सावरकर.
- १९) मे १९६४ मध्ये पं. नेहरू निवर्तले. त्यानंतर काही महिन्यातच काँग्रेस पक्षाने स्वा. सावरकरांकडे झालेल्या दुर्लक्षाबाबत खेद प्रकट करून ऑक्टोबर १९६४ पासून सावरकरांना स्वातंत्र्यसैनिक म्हणून पेन्शन सुरू केली.
- २०) स्वा. सावरकरांनी दि.२६/२/६६ ला रोजी प्रायोपवेशन करून इहलोकीची यात्रा संपविली. त्यानंतर पंतप्रधान इंदिरा गांधींनी १९७० मध्ये सावरकरांच्या स्मरणार्थ पोस्टाचे तिकीट प्रदर्शित केले.
- २१) सावरकरांनी लिहिलेल्या खालील पुस्तकांवर इंग्रजांनी बंदी घातली. क) मॅझिनीचे चरित्र ख) १८५७ चे भारतीय स्वातंत्र्यसमर ग) 'उःशाप' हे नाटक घ) माझी जन्मठेप. शिवाय श्री. परचुरे आणि श्री. करंदीकरांनी लिहिलेली त्यांची चरित्रे व उर्दू, कानडी, तामिळ या भाषांमधील सावरकर चरित्रे. तात्यांचे धाकटे बंधू, बाळ तथा डॉ.नारायणराव सावरकर 'श्रद्धानंद' नावाचे मासिक चालवत. मे ३० मध्ये तात्यांचे काही लेख त्यामध्ये प्रसिद्ध झाले म्हणून त्या मासिकावरही बंदी आली.

सावरकरांचे जीवन आनंददायी घटनांपेक्षा क्लेशकारक घटनांचीच जास्त भरलेले पण त्यांची खरी शोकांतिका कोणती तर, त्यांच्यावर खरपूस टीका करणाऱ्यांनी कधीही त्यांचे लेखन वाचले नाही अथवा त्यांचे म्हणणे समजावून घेतले नाही.

- अरूण तुळजापूरकर, पुणे

फोन : २५४३८३८५

नाते जुळले

'संवाद' डिसेंबरच्या अंकातील 'खरा तो एकच धर्म' ही संपदा वागळे लिखित हृद्य कहाणी वाचली. घर सांभाळणारी मावशी काम करेनाशी होते तेव्हा लिलया आपण तिला दूर लोटतो. परंतु ठाण्याचे भास्कर-लक्ष्मी कुटुंब अंथरूणावर असलेल्या त्या मावशीची आपली जणू आईच आहे असे समजून जी सेवा करित आहे त्याला जोड नाही.

१९९६ साली स्टेट बँकेच्या कल्याण शाखेमध्ये वैयक्तिक बँकिंग विभागाचा व्यवस्थापक म्हणून काम करित असताना एक व्यक्ती मुदत ठेवीचे सर्टिफिकेट घेऊन आली. ती मुदतठेव एका वृद्ध माणसाची होती व मुदत संपल्यामुळे त्या ठेवीचे पैसे हवे होते. ठेवीचे सर्टिफिकेट घेऊन येणारी व्यक्ती जवळची नातेवाईक असल्यामुळे चौकशी केल्यावर समजले की, खरी ठेवीदार व्यक्ती एका वृद्धाश्रमात असून ती आजारी होती. ते पैसे अर्थात वृद्धाश्रमात भरण्यासाठी हवे होते. एकंदरीत प्रकरणाची शहानिशा करण्यासाठी एका शनिवारी मी प्रत्यक्ष अंधेरी येथील 'होली फॅमिली' वृद्धाश्रमात गेलो. संध्याकाळी सहाची वेळ होती. गेटमधून आत शिरताना प्रथम नजर गेली ती तिथल्या बाकांवर बसलेल्या काका मंडळींवर. त्यांच्याशी काहीच काम नसल्यामुळे मी दुर्लक्ष करून पुढे चाललो होतो. परंतु अचानक ही काका मंडळी चहुबाजूनी जमा झाली. क्षणभर मी गोंधळून गेलो. माझ्याशी हस्तांदोलन करण्यासाठी प्रत्येक हात पुढे येत होता व सोबत 'गुड इव्हनिंग' चे मिठ्ठास शब्द कानी येत होते. सगळ्यांशी हात मिळविल्यावर मी ज्यांना भेटायला गेलो होतो त्यांना भेटलो. आर्थिक व्यवहार असल्यासमुळे तेथील अधिकाऱ्यांची भेट घेतली. परंतु काम झाल्यावर निघताना-गेटमधून आत शिरताना अनुभवलेला प्रसंग त्या अधिकाऱ्याला सांगितला. ते ऐकल्यावर तो अधिकारी हसून म्हणाला, "हे नेहमीचेच आहे. येथे कोणी फिरकत नाही. जर तुमच्यासारखा एखादा आलाच, तर त्यांच्या दृष्टीने ते एक सावज असते. 'गुड मॉर्निंग, गुड इव्हनिंग' चा बहाणा करून लागलीच झडप घातली जाते. त्यांना हवा असतो फक्त तुमचा स्पर्श, जो त्यांच्या मुलाबाळांनी झिडकारलेला असतो.'

हे ऐकल्यावर खाली मान घालून मी परतलो. मात्र, त्या प्रसंगानंतर जेव्हा आठवण येते तेव्हा मी मुद्दाम या वृद्धाश्रमाला भेट देतो. ती फक्त या नव्या नात्यातून मिळालेल्या आत्मिक स्पर्शसुखासाठी. जिथे निःस्वार्थी मने असतात, तिथे फुलणारी प्रेमाची ही छोटी रोपटी जगविण्यासाठी! अशा नव्या नात्यांची आज प्रत्येक घरात गरज आहे.

- सूर्यकांत भोसले
मुलुंड(पूर्व)

ॐ रेशीम धागे

आलिशान मर्सिडीज गाडीने शेवटचा टर्न घेतला. नानासाहेबांच्या दृष्टीक्षेपात आल्यावर ड्रायव्हरने सवयीप्रमाणे लॉग हॉर्न दिला. तसा गेटवरचा वॉचमन खडबडून जागा झाला. मेन गेट उघडले गेले. ते पाहून बंगल्यातील नोकर लोकांची तारांबळ उडाली. जवळ होते ते सर्वजण पोर्चमध्ये एका रांगेत उभे राहिले. नानासाहेबांची शिस्तच तशी होती. सकाळी कोर्टात जाताना व संध्याकाळी परत येतेवेळी नोकर लोकांनी दिलेली सलामी त्यांना सुखावत असे. एकदा का हा उपचार पार पडला की कुणाकडून काही चूक झाली तरी ते त्याकडे दुर्लक्ष करीत.

ॲड. नानासाहेब उर्फ श्रीधर भावे यांचा कोर्टातील आजचा शेवटचा दिवस! अलिकडे मानसिक समाधान हरपल्यामुळे त्यांनी धंद्यातून निवृत्ती स्विकारली होती. मन तयार नव्हते पण कुठे तरी थांबणे भाग होते. आज बार असोसिएशनतर्फे त्यांना निरोप समारंभ झाला. अनेकांनी केलेली वारेमाप स्तुती, भेटवस्तू, हारांचा ढीग, सर्व त्यांना उत्साहीत करीत होते. मन मात्र कमालीचे अस्वस्थ झाले होते. नोकराने सरंजाम मांडल्यावर त्यांनी नेहमीच्या स्टायलने दोन पेग रिचवले आणि त्याचे मन पन्नास वर्षे मागे धावू लागले.

कोकणातील बालपण आठवले की त्यांच्या अंगावर काटा येई. बालपणीचा हट्ट, आई वडीलांचे प्रेम, हौस-मौज यातले काहीच श्रीधरच्या वाट्याला आले नाही. ज्या मामाकडे तो शिक्षणासाठी राहिला त्यांची मर्जी सांभाळून मिळेल त्यावर समाधान मानून त्याने दिवस काढले. त्याला विलक्षण बुद्धीमत्ता व जिद्दी स्वभाव याची देणगी निसर्गताच मिळाली होती. कष्टाला तो कधी कमी पडला नाही. शालेय शिक्षणापासून बॅरिस्टर होईपर्यंत त्याने पहिला नंबर कधी सोडला नाही. पण हा जिद्दी स्वभावच पुढे त्रासाला कारण ठरला. वकिलीत जसे यश मिळत गेले तसा तो व्यवसायात गुरफटत गेला. त्याशिवाय कौटुंबिक कर्तव्ये जीवाभावाची मैत्री या गोष्टी त्याला तुच्छ वाटू लागल्या. नशिबाने सुगंधासारखी सौशिक, कष्टाळू व प्रेमळ पत्नी त्याला मिळाली. संसाराचा गाडा ती एकटीच्या हिमतीवर रेटत होती. तोपर्यंत नानासाहेब धंद्यात पुढे पुढे जात होते. हायकोर्टाबरोबर सुप्रीम कोर्टातही वकिली सुरू करत त्यांनी आपले कार्यक्षेत्र विस्तृत केले. अनेक वेळा न्यायाधिकाची ऑफर त्यांनी नाकारली व देशातील अग्रण्य कायदेपंडित असा लौकिक मिळवला. त्याच्या संसारवेलीवर सचिनसारखा मुलगा बघता बघता कधी मोठा झाला हे समजलेच नाही. नानासाहेबांनी सुगंधाबाई व सचिनला सर्ववैभव व सुखे पुरवली होती पण घराला घरपण येण्यास केवळ पैसा पुरेसा नसतो. रक्ताची नाती असली तरी भावबंध जुळावे लागतात ते जाणीवपूर्वक जोपासावे लागतात.

नानासाहेब इथेच कमी पडले. वाढता धंदा, नाव लौकिक, समाजातील प्रतिष्ठा यापुढे पती म्हणून, बाप म्हणून काही कर्तव्य आहे याचा त्यांना विसर पडला. त्यामुळे आपल्याच घरात त्यांची अवस्था परक्यासाठी झाली.

नोकराने जेवण तयार असल्याचे सांगितले पण त्यांचे मन आज ठिकाणावर नव्हते. आजपर्यंत किरकोळ वाटणाऱ्या चूका आता हिमालया एवढ्या वाटू लागल्या. लग्न झाल्यावर सुगंधाबरोबर एकत्रित प्रवास केल्याचे, नाटक, सिनेमा पाहिल्याचं, मौज मजेत भाग घेतल्याचे त्यांना स्मरत नव्हते. सचिन चार वर्षांचा असताना त्याचा वाढदिवस मोठ्या प्रमाणात आयोजित केला होता. पण त्यावेळीही बरेच नातेवाईक, सचिनचे बालमित्र जमले असतानाही कामाच्या गराड्यात अडकलेले नानासाहेब गैरहजरच राहिले. सुगंधाने काहीतरी सांगून वेळ मारून नेली. पण सर्वांचेच मन खटू झाले. या विचित्र वागण्याने नातेवाईक मंडळी हळूहळू अलग होत गेली. सचिनबरोबर बाप म्हणून ते कधी मोकळेपणाने बोलले नाहीत. त्याच्या अभ्यासाची विचारपूस नाही की मुलाचे लाडकौतुक नाही. सदा न कदा कामात गर्क ! कुटुंबातील हा दुरावा हळूहळू वाढतच गेला. सचिन बापाप्रमाणेच हुषार व जिद्दी होता. बघता बघता त्याने अभियांत्रिकी पदवी मिळवली. अंगच्या हुषारीच्या जोरावर त्याने अमेरिकेतील पदव्युत्तर शिक्षण पूर्ण केले. प्रेमविवाह करून तिकडेच स्थाईक होण्याचे त्याने ठरवले. आई असेपर्यंत तो वर्षातून एकदा बायको मुलांसह येऊन थोडे दिवस राहून परत जात असे. बिचाऱ्या सुगंधाबाई बाप-लेकातील तेढ कमी करण्याचा सतत प्रयत्न करीत असत. काही दिवसांनी किरकोळ आजाराचे निमित्त होऊन सुगंधाबाई देवाघरी गेल्या आणि हा दुरावा तसाच कायम राहिला. नानासाहेबांचे सचिनचा मुलगा प्रतीक याचेबरोबर मात्र छान जमत असे. पिढीचे अंतर तिसऱ्या पिढीबरोबर राहत नाही असे म्हणतात ते खरेच होते. त्याच्यासाठी ते आपला मोकळा वेळ ठेवत, त्याचे लाड करीत, दुधावरील सायीप्रमाणे त्याला जपत, त्याच्या मनाविरुद्ध जात नसत. जुन्या चुका सुधारण्याचा ते कसोशीने प्रयत्न करीत.

आता आयुष्याच्या उतारावर त्यांना पत्नीचा वियोग फारच जाणवू लागला. आपले कोठे चुकले ते ते जाणत पण वेळ निघून गेली होती. चुका सर्वांच्याकडून घडत असतात. पण वेळीच त्या सुधारल्या नाहीत तर जन्मभर पस्तावा करावा लागतो. सर्व सुख समृद्धी असूनही आपले म्हणून कोणी माणूस त्या घरात नव्हते. माणसाला जिवंतपणी जाळणारी कोणती गोष्ट असेल तर एकटेपणा! कितीही प्रयत्न केले तरी मनःस्वास्थ्य हरवतेच. नाना साहेबांचे तसेच झाले. निवृत्तीनंतरचे गेले दोन महिने ते हाच अनुभव घेत होते. शेवटी त्यांच्याच पुढाकाराने सुरू झालेल्या वृद्धाश्रमांत नियमित जाण्याचे त्यांनी

ठरवले. त्या संस्थेचे ते आधार स्तंभच होते. तिथे त्यांना मान होता. केवळ सल्ला न देता प्रत्यक्ष सक्रिय भाग घेण्याचे त्यांनी ठरवले. आज ते तिकडे गेले तेव्हा दारातच वंदनाबाईंनी त्याचे स्वागत केले.

वंदना आई-बापाची एकुलती मुलगी. लहानपणीच काय पण पुढच्या आयुष्यात तिला कधी काही कमी पडले नाही. ती जात्याच हुषार व बुद्धीमान होती. शाळा-कॉलेजात तिने पहिला नंबर कधीच सोडला नाही. नाट्य, संगीत या कलेतही तिला चांगलीच गती होती. पुस्तकी शहाणपणा बरोबरच कोणाबरोबर कसे बोलावे, दुसऱ्यावर आपल्या व्यक्तिमत्त्वाची छाप कशी पाडावी, त्याला आपलेसे कसे करावे याची तिला उत्तम जाण होती. शिक्षण पुरे होताच तिला एका नामवंत कॉलेजात प्राध्यापकाची नोकरी मिळाली. तिच्या लाघवी स्वभावामुळे अनेक तरूण तिच्याकडे आकृष्ट झाले. तिच्याच कॉलेजातील प्रा. विवेकशी तिचे भावबंध जुळले आणि लवकरच त्याची परिणति प्रेमविवाहात झाली. विवेक समवयस्क व शांत स्वभावाचा होता. शिक्षकी पेशाशी अनुरूप असे आपल्या विषयांचा व्यासंग व अद्यापन यातच तो रमत असे. वर्षभरात त्याच्या संसारवेलीवर पुत्र रत्नाचा-सतिशचा जन्म झाला. वास्तविक इतक्या अनुकूल गोष्टी दैव योगाने साध्य होऊनही वंदनाचे करियर मागे धावणारे मन तिला स्वस्थ बसू देत नव्हते. संसार व नोकरी यांचा उत्तम समन्वय साधणारी प्राध्यापकांची नोकरी तिला नकोशी झाली. यशाबरोबर येणारा हम-गंडही तिच्यात निर्माण झाला. नवरा, आई-वडिल नको म्हणत असताना वंदनाने आय.ए.एस. परीक्षेस बसण्याचे ठरवले! भारतीय प्रशासकीय परीक्षा ती बऱ्याच वरच्या क्रमाने उत्तीर्ण झाली. या नोकरीमुळे व्यवसायिक जबाबदारी शतपटीने वाढली. बदलीचे कार्यक्षेत्र विस्तारीत गेले. सुरूवातीला काही वर्षे जवळपास सोयीचे पोस्टिंग मिळाले. पण पुढे पुढे ते शक्य झाले नाही. विवेक समंजस होता. त्याने सतीशकडे दुर्लक्ष होवू दिले नाही. पण वंदनाचा सर्व वेळ मिटींग्ज, सेमिनार फिरती दौरा यातच जावू लागला. लहान मुलांना आईचा सहवास जास्त प्रिय असणं, आईचे स्थान कुटुंबात सर्वोच्च असते. पण ते भाग्य ज्या स्त्रियांनी मुलासाठी कष्ट सोसलेत, खस्ता खाल्यात त्यांनाच मिळते. ज्यांची मुले बालपणी पाळणाघरात नंतरच्या आयुष्यात हॉस्टेलवर राहतात त्या करीअर मागे धावणाऱ्या स्त्रियांना हे सुख कसे लाभणार! मोठेपणी ती आपले एकाकी बालपण विसरू शकत नाहीत. शेवटी शेवटी विवेकही कंटाळला. ज्या बायकोचा सर्व वेळ करिअर मागे धावण्यातच जात होता. तिचा उबग येणे साहजिकच होते. त्याचा परिणाम त्याच्या तब्येतीवर झाला. सतिश हॉस्टेलवर राहिला तरी अभ्यासात पुरेपूर कष्ट घेत होता. पाच-सात वर्षात तो कॉम्प्युटर इंजिनियरींगची सर्वोच्च

परीक्षा पास झाला व जपानमध्ये एका जगप्रसिद्ध कंपनीत नोकरीस लागला. थोड्याच दिवसात विवेक एका अपघातात मरण पावला. त्यामुळे सतिशला मागचा पाश काहीच राहिला नाही. त्याने परस्पर लग्न जमवले व जपानमध्ये कायमचे वास्तव्य करण्याचे ठरवले. कधी कधी तो आपली मुलगी नीता व बायको यांना घेऊन भारतात येई. आईला औपचारिकपणे एक दिवस भेटे व बायकोच्या माहेरी थोडे दिवस राहून परत जाई. वंदनाला याचा विशाद वाटे. पण आपले काही चुकले काय याचा विचार करण्यास तिला वेळच नसे. एकदा काही प्रश्नावर शासनाबरोबर मतभेद होताच आग्रही स्वभावामुळे तिने राजीनामा देवून निवृत्ती पत्करली. आता मात्र तिला दिवस वर्षासारखे वाटू लागले. एकाकीपण छळू लागले. अखेर उर्वरित आयुष्य कोणत्या तरी सामाजिक कार्यात घालवावे असे ठरवून तिने वृद्धाश्रमाचे कार्यकारी संचालक पद स्विकारले. बघता बघता संस्थेचा व्याप तिने कितीतरी पटीने वाढवला.

नानासाहेब दैनंदिन कामात लक्ष देऊ लागल्याने आश्रमाचा लौकिक चांगलाच वाढला. शासकीय अनुदान, प्रतिष्ठित लोकांकडून मिळणाऱ्या देणग्या, पुरस्कार यांचा ओघ वाढला. वंदनाबाईंना त्यामुळे अनेक उपक्रम उत्साहाने राबवणे, निरनिराळे कार्यक्रम आयोजित करणे, वृद्धांना अधिक सवलती, सुविधा प्राप्त करून देणे सुलभ झाले. तिचे व्यवस्थापन उत्तम असल्याने आश्रमाचे नाव सर्वत्र झाले. दोघेही तसे वाट चुकलेले! एकाकी जीवनाला कंटाळलेले होते. इथेही यश मिळत गेले तसे ते अधिक जवळ येत गेले. सहवासातून आकर्षण निर्माण झाले. अजाणतेपणी हृदयीच्या प्रितीला कधी जाग आली हे त्यांना कळलेच नाही. दोघेही जिद्दी व कष्टाळू असल्याने अलिकडे अधिक तर वेळ वृद्धाश्रमातच जाई. अर्थात या वयात शरीरसुखाची अपेक्षा दोघांचीही नव्हती. पण सहवासाची ओढ नक्कीच होती. आयुष्यात चुका झाल्या त्या झाल्या. पण आता तरी जीवनातील एकाकीपण संपावे असे दोघांना वाटू लागले. आश्रमातून घरी गेल्यावर दोघेही अस्वस्थ होत. पण अहंकार सोडून मन उघड करण्यास कोणीच तयार नव्हते. दोघांचेही परिवार मुले नातवंडे होती. त्याची आठवण नेहमी येत असे. पण काय करावे हे मात्र समजत नव्हते.

शेवटी निवांत वेळ गाठून नानासाहेबांनी वंदनाजवळ सहजीवनाची अपेक्षा व्यक्त केली. त्यावर 'काहीतरी काय बोलता हो हे!' असे म्हणत वंदनाबाईंनी आपली सुटका करून घेतली. अनुभवी नानासाहेबांनी स्त्रियांच्या नकारातच होकार दडलेला असतो असे समजून हा विषय तसाच सोडला. पण या प्रसंगानंतर दोघांचीही मने त्याच दिशेने धावू लागली. दुसऱ्याच दिवशी नानासाहेबांनी पुन्हा विचारले, 'वंदना तू मला आवडतेस, मी माझे मन उघड केले. तू तसे का करत नाहीस! स्पष्टबोल

ना?’ वंदना म्हणाली, ‘माझे मन तुम्ही जाणता, माझ्याजन्मरेतही त्या भावना तुम्हाला दिसतात ना ! मग त्या तुम्हाला शब्दातच कशाला हव्यात आणि खरं सांगू बायका कितीही शिकल्या तरी संकोच हा राहतोच!’

आज सकाळी अमेरिकेतून सचिनला कधी नाही तो फोन आला होता. प्रतिकचे भारतातील मुलीशी भारतातच लग्न ठरले होते. त्यासाठी सर्वजण इकडे येणार होते. लग्न झाल्यावर परत जाताना नानासाहेबांना कायम वास्तव्यासाठी अमेरिकेस घेऊन जाणार होते. सुनेनेही त्यांना कोणतीही सबब न सांगता आपल्याबरोबर आलेच पाहिजे असे पुन्हा पुन्हा बजावले होते. एकीकडे प्रतीकची ओढ जा म्हणत होती तर दुसरीकडे वंदनाताईचा सहवास व आश्रमाचे काम भूरळ घालीत होते. त्यांनी फोन खाली ठेवला खरा पण मनांत विचारांचे काहूर सुरू झाले?

सुट्टीच्या दिवशी इकडे वंदनाबाई आपल्या घरात कामात गर्क असतानाच दारावरची बेल वाजली म्हणून दार उघडून पाहतात तर दारात त्यांची नात नीता उभी! काय करावे हे त्यांना क्षणभर सुचले नाही. एवढ्यात ‘आजी, मी आलेय गं!’ म्हणत नीता गळ्यात पडली. ती आपले शिक्षण संपवून जपानला आई-वडिलांचेकडे निघाली होती. आजी माझ्याबरोबर तू ही चल ना जपानला मी तुला घेतल्याशिवाय जाणार नाही बघ! त्याच दिवशी सतीशचा आईला फोन आला. त्याने तिला नीताबरोबर जपानला येणार सांगितले. वंदनाला आपण स्वप्नात तर नाही ना असे वाटू लागले. इतके दिवस एकाकीपणे काढले पण कुणाला माझी आठवण झाली नाही आणि आता हा जिव्हाळा कसा निर्माण झाला! दैवलीला कशी अगाध असते नाही. वंदनाचे डोळे भरून आले! झाले गेले विसरण्याची ही अखेरची संधी वाया जाऊ नये. आपण आपल्याकडून प्रतिसाद द्यावा म्हणून तिचे मन ओढ घेवू लागले.

लग्न सर्वच करतात पण सर्वांचे जोडीदाराशी सूर जमतातच असे नाही. कधी भिन्न स्वभावामुळे कधी ह्यात मर्यादितपेक्षा जास्त गुंतल्यामुळे तर कधी करिअरच्या भ्रामक कल्पनेच्या आहारी गेल्याने बरेच जण संसार सुखाला पारखे होतात. पण परमेश्वर माणसाला संसारात अनेक धाग्यांनी बांधून ठेवतो. काही धागे कच्चे झाले वीण उसवली तरी दुसऱ्या धाग्यांनी तो जखडला जातो. ते कधी मुलांच्यामुळे तर कधी नातवंडांच्यातून प्रत्ययाला येतात. अन् न दिसणारे प्रेम, जिव्हाळा, अकल्पितपणे निर्माण करतात म्हणून ‘घरची ओढ’ कधी निर्माण होईल हे सांगता येत नाही.

आज चार दिवस झाले. दोघांचे ही आश्रमातील कामाकडे लक्ष नव्हते. वंदना आपल्या नातीच्या तैनातीत होती. तर नानासाहेब आपल्या परिवारांचे स्वागत कसे करावे यात गर्क

होते. झाले गेले विसरून जावे. थोडी पड खाऊन का होईना आपल्या घरट्यात परत जावे असे दोघांनाही वाटू लागले.

आश्रमाच्या विश्वस्त मंडळाची बैठक सुरू झाली. नानासाहेबांनी सुरूवातीस आपण कामातून निवृत्ती पत्करून अमेरिकेला कायम वास्तव्यासाठी जाणार असल्याचा मनोदय जाहीर केला. त्याचवेळी वंदनाबाईंनी आपला राजीनामा सादर केला व आपणही जपानला मुलाकडे जाणार असल्याचे निवेदन केले. या दोघांमुळे आश्रमांचे काम वाढले होते. त्यांच्या जाण्याने त्याला खीळ बसणार होती. पण दोघेही आपल्या माणसात जात असल्याने मंडळाने त्यास मंजूरी दिली. फक्त वर्षातून एकदा संस्थेच्या वर्धापन दिनी दोघांनी आवर्जून भेट द्यावी अशी अपेक्षा व्यक्त केली.

आज दोघांचाही कार्यालयातील शेवटचा दिवस होता. म्हणून ते बराच वेळ थांबले होते. वंदना एकटी आहे असे पाहून नानासाहेब जवळ गेले. तेव्हा तिच्या डोळ्यात अश्रू दाटले होते. तिला मिठीत घेत ते म्हणाले, ‘वंदना तुझा सहवास मला प्रिय होता. पुढेही राहिल पण आपणा दोघांचीही मने माघारी जाण्यास आतुर झालीत हे तू जाणतेस म्हणून म्हणतो तू अशीच सुखात रहा. सर्वजण अशावेळी ‘मला विसरून जा’ असे म्हणतात. पण मी तसे म्हणणार नाही. आपण आपली आठवण कायम ठेवू. जमेल तोपर्यंत वर्षातून एकदा भेटत जाऊ. वंदना अबोल होती. ती म्हणाली, ‘तुम्ही माझे मन जाणले. मी तरी यापेक्षा काय बोलू! पण अजूनही मनाची ओढाताण होतेय हो. जपून रहा हं!’

दोघांच्या जाण्याच्या वेळा व दिवस सारखेच होते. विमानतळावर ते आपापल्या परिवारासह आले. नीताने व प्रतीकने दोघांचे फोटो घेतले. अर्धा तासाचे अंतराने दोन्ही विमाने दोन दिशेला निघून गेली.

- विनायक शंकर कुळकर्णी, कोल्हापूर

अभिनंदनीय

मराठी सिने संगीतातील लावणी सम्राट असलेले संगीतकार कै. वसंत पवार यांचे कारकीर्दीवर श्री. मधुकर पोतदार यांनी लिहिलेल्या ‘वसंत लावण्य’ ह्या कॉन्टिनेंटल प्रकाशन पुणे यांनी प्रसिद्ध केलेल्या चरित्रग्रंथाला श्रीमंत गंगाबाई वाचन मंदिर, आजरा जि. कोल्हापूर ह्यांनी २०१० चे पारितोषिक जाहीर केले आहे.

ह्याच पुस्तकासाठी त्यांना ह्या पूर्वीही पुरस्कार मिळालेला आहे त्याचा उल्लेख ‘संवाद’ ऑक्टो. २०१० च्या दिवाळी अंकात आम्ही केलेला होता.

श्री. मधु पोतदार यांचे पुनःश्र्च अभिनंदन !

- सेक्रेटरी

उमदा कार्यकर्ता अरविंद रा. नलवडे

शुक्रवार दि. १० डिसेंबर दुपारची वेळ फोन खणखणला अतिशय वाईट बातमी ऐकावी लागली. स्टेट बँकेतील कोल्हापूरच्या सर्व निवृत्त कर्मचाऱ्यांच्या दृष्टीने हा काळा दिवसच होता. आमचे सर्वांचे लाडके धडाडीचे उत्साही कार्यकर्ते श्री. अरविंद रा. नलवडे काळाच्या पडद्याआड गेले. ही बातमी प्रकाश चित्रे यांच्याकडून ऐकताच मी हतबल झालो. ३६ वर्षांपासूनची आमची मैत्री.

त्यावेळी त्यांची सासवड वरून लक्ष्मीपुरीतील ब्रॅचला (कॅश डिपार्टमेंट मध्ये) बदली झाली होती. निमगोऱ्या वर्णाचा, मजबूत बांध्याचा, बलदंड देह यष्टीचा आकर्षक व्यक्तीमत्व असलेल्या एका उमद्या तरुणाचे जाळीच्या पिंजऱ्यामध्ये आगमन झाले. क्षणभर मला वाटले भरदार व्यक्तीमत्व असलेल्या या माणसाने पोलीस खाते सोडून या तारांच्या जाळीत वन टू हंड्रेड करण्यासाठी कशाला बरे यावे?

कालांतराने ते सर्वांचे आवडते मित्र बनले. मराठी भाषेवर त्यांचे चांगलेच प्रभुत्व होते. ते शीघ्र कवी होते टेबल टेनीस व हॉलीबॉल खेळण्यात त्यांचा हातखंडा होता. व्हॉलीबॉलच्या निमित्ताने वारंवार शाहूमिल व पन्हाळ्यातील अनेक संघाशी सामने खेळण्यासाठी जात. नेहमी कोणत्यातरी कार्यात स्वतःला गुंतवून घेत यामुळे त्यांचा जनसंपर्क हळूहळू वाढत गेला.

प्रथम ते शिवाजी युनिव्हर्सिटीमध्ये सर्व्हिसला होते. त्यांचे हस्ताक्षर अतिशय सुंदर वळणदार होते. ग्रॅज्युएशनची सर्टीफिकेट्स यांच्या हस्ते लिहून घेतली जात.

स्टेट बँकेच्या युनियनचे ते बडे लिडर होते. बँकेतील कर्मचाऱ्यांचे प्रश्न सोडविण्यासाठी अनेक शाखांना त्यांना जावे लागत असे. या कारणास्तव त्यांचा जनसंपर्क वाढत गेला.

एक जुनी आठवण सांगण्यासारखी आहे. बँकेतील एक सहकारी श्री. एस. के. कुलकर्णी मूळ गांव हातकणंगले यांनी घरी सत्यनारायणाची पूजा ठेवली होती. १० ते १५ जणांचा आमचा ग्रुप गेला होता. परतीच्या वेळी अरविंदराव मी व आर.जी.पायीच हातगणंगलेपासून गप्पा मारत मार्केट यार्डपर्यंत चालत आलो. वाटेत बऱ्याच जणांनी पायी का चालता बसने का जात नाही असे विचारले. या प्रश्नांचे उत्तर काय देणार? इतके गप्पा मारण्यात आम्ही दंग झालो होतो.

नाटक, चित्रपट, क्रिडा या सर्व क्षेत्राशी त्यांचा संबंध होता. अनेक नाटकातून त्यांनी भूमिका केल्या होत्या. शाखा अधिकारी म्हणून काम करताना सुद्धा त्यांच्यातला कलावंत त्यांना स्वस्थ बसू देत नव्हता. कै.बाळासाहेब दैनी इत्यादींच्या मदतीने सोलापूर येथे नाट्य साहित्य प्रेमी लोकांचा ग्रुप तयार केला होता.

सांगायला अभिमान वाटतो की, कोल्हापूराला बसंत बहार टॉकीजवळील ट्रेझरी ब्रॅच व राजारामपुरीतील पी.बी.डी.ब्रॅच या दोन्हीही नूतन शाखांचे ते पहिले ब्रॅच मॅनेजर होते.

एकंदरीत त्यांच्या जीवनातील या सर्व कार्यांचे फलीत म्हणजे 'गुणवंत कामगार कल्याण' हा पुरस्कार १९८१ साली त्यावेळचे राज्यपाल श्रीयुत मा.सादिक अली यांच्या हस्ते त्यांना प्रदान करण्यात आला.

बाळासाहेब दैनी यांच्या नंतर रिटायर्ड लोकांच्या दर बुधवारच्या सभेला ते न चुकता येत असत व सर्व नियम व नवीन बातमी समजावून सांगत. सर्वांच्या मनात अरविंदराव यांनी घर केले आहे. कोल्हापूर युनिटतर्फे त्यांच्या कार्याला व कर्तबगारीला असंख्य प्रणाम.

- मारुती बसरी कट्टी
कोल्हापूर

प्रतिक्रिया

'संवाद' चा डिसेंबर १० चा अंक अथवापासून इतीपर्यंत वाचनीय झाला आहे.

आपले सहकारी कर्मचारी बंधू/भगिनी बँकिंग क्षेत्राबरोबर इतरही क्षेत्रात वैशिष्ट्यपूर्ण कामगिरी करत आहेत हे वाचून (अर्थात हे 'संवाद' मुळेच घडत आहे.) कौतुक वाटते.

- अरूण भट, बदलापूर
भ्रमणध्वनी - ९३२४५५८०५१

***

'संवाद'मधील 'संपादकीय' मला नेहमीच आवडत आले आहे. त्याचे कारण म्हणजे ते अभ्यासपूर्वक, विचारप्रवर्तक, ज्ञानदायी तसेच सर्व विषयांचा आढावा घेणारे असते. संपादक मंडळ तसेच SBI पेन्शनर्स असोसिएशनचे कार्यकारी मंडळ, निवृत्तीनंतर जे सर्व निवृत्तीधारकांसाठी कार्य करीत आलात त्याबद्दल आपणा सर्वांचे कौतुक करावे तेवढे कमीच होईल. कारण आपण निवृत्तीनंतर आराम न करता, स्वतःची तब्बेत सांभाळून इतरांसाठी काम करीत आहात.

'संवाद'मुळे अगदी दूरदूरच्या, एकमेकांना कधी न भेटलेल्या स्टेट बँक पेन्शनर्सचा, 'मनामनांचा मेळ जुळतो' व 'तुमच्या सादास प्रतिसाद' घावासा वाटतो.

- सौ.चारूलता सावे,
दहिसर (प.) मुंबई.
दूरध्वनी : २८९३८२२०

“बँकेने मला काय दिले ?”

काल रात्री मला काही झोप येईना म्हणून दैनिक वर्तमान पत्राचा एक जुनाच अंक चाळण्यासाठी हातात घेतला. हल्ली जुना अंक आणि नवा अंक यात काहीच फरक नसतो. फक्ततारीख आणि वार बदललेला असतो. एका बातमीने माझे लक्ष वेधून घेतले. “कोर्टातील पेंडिंग केसेसचा निपटा करण्यासाठी सकाळी पण न्यायालय कार्यरत राहणार.” खूप आनंद झाला. चला आता तरी कोर्टातील आपल्या अनिर्णित केसचा निकाल नक्की लागणार याची खात्री पटली आणि मग केव्हा झोप लागली ते समजले पण नाही.

सकाळचे कोर्ट, दुपारचे कोर्ट, सायंकाळचे कोर्ट-याशिवाय हायकोर्ट मग सुप्रीमकोर्ट, पण कोठेच डाळ शिजत नसल्यामुळे मी झोपेत स्वर्गलोकात यमराजाचे दरबारात केस दाखवले केली आणि आश्चर्य म्हणजे त्याच दिवशी बोर्डावर माझा पहिला नंबर लागला. असे घडते कधी कधी. रजेचा अर्ज टाकावा आणि साहेबांनी ‘यस’ म्हणावे. मी आरोपीच्या पिंजऱ्याजवळ उभा होतो परंतु माझे वयाकडे बघून बसण्यासाठी खुर्ची दिली. पेन्शन घेण्यासाठी बँकेत गेल्यावर अशी खुर्ची मिळाली तर किती आनंद होईल! इतक्यात लॅपटॉप घेऊन चित्रगुप्त महाराज आले. बरोबर बारा वाजता यमराजाचे आगमन झाले. त्यांचे वाहन पार्क करण्यासाठी कोर्टात जागा नव्हती म्हणून त्यांनी त्यांचे चार पायी वाहन चरण्यासाठी कोर्टाचे आवारात सोडले. डोळस न्याय देवतेला वंदन करून कामकाजास सुरुवात झाली आणि चित्रगुप्ताने माझे नावाने डरकाळी फोडली. शेजारी ठेवलेल्या ‘बुक ऑफ इन्स्ट्रक्शन’वर हात ठेऊन खरं बोलण्याची शपथ घेतली व नंतर तुम्ही खोटे बोलले तरी चालेल असे सांगितले. असे शपथसमारंभ- टी. व्ही. वर नेहमी होतातच. ‘जित्याची खोड मेल्याशिवाय जात नाही’ ह्या म्हणीप्रमाणे मी शपथ घेतल्यावर The error and omission is regretted हे वाक्य उच्चारले. कारण शाखाधिकारी असताना प्रत्येक पत्राचे शेवटी मी असे टाईप करत होतो आणि हेड ऑफिसपण त्यांचे पत्राचे शेवटी In case of any doubt or difficulty, please do not hesitate to refer to us असे घालत होते. प्रत्यक्षात मला कधी चुकीचा पश्चात्ताप झाला नाही व हेड ऑफिसला रिफर केल्यावर हेड ऑफिसचे कधी मार्गदर्शनपर पत्र आलेले नाही. हे कोर्ट आहे आणि येथे फक्त ‘हो किंवा नाही’ असे नंदीबैलासारखे उत्तर अपेक्षित आहे असे सांगण्यात आले. न्यायालयात शांतता होती व भिंतीवरील घड्याळ्यातील लोलक तळ्यात मळ्यात करताना ठक ठक असा आवाज करीत होते. माझे हृदयातील ठोके नुकतीच बायपास झाल्यामुळे सूर व ताल सांभाळून टीक-टीक असे करीत होते. महाराजांनी दाढी

कुरवाळीत पहिला प्रश्न केला -

“वत्सा - मी तुझी पेंडिंग केस शांतपणे नजरेखालून घातली आणि त्यासोबत जोडलेल्या पुरवण्या- इतर न्यायालयाचे दाखले यांचा सखोल अभ्यास केला आहे. खरं म्हणजे गेले १५/२० वर्षे मी हे करत असल्यामुळे सर्व तोंडपाठ आहे तेव्हा या सर्व मागण्या रास्त असून या बदलत्या काळानुसार तू व मी जिवंत असताना तुला याचा फायदा मिळाला पाहिजे या स्पष्ट मताचा मी आहे - पण हे माझे मत वैयक्तिक आहे. यामुळे मतदानपेटीत टाकलेल्या मताप्रमाणे हे वाया गेले आहे असे समज. फक्त अर्जाचे शेवटी तू ‘बँकेने मला काय दिले’ यापुढे प्रश्नचिन्ह घातल्यामुळे मला एक उपप्रश्न विचारावासा वाटतो की या वाक्यात “बँकेने मला काय काय दिले” असे हवे होते का? आणि नसल्यास “तू बँकेला काय दिलेस?” हे थोडक्यात सांग. त्यावेळीची महागाई व आताची महागाई यात फरक आहे हे मान्य. पण दर सहा महिन्यांनी तुला वाढीव महागाई मिळतेच ना? तुझी पेन्शन पेपर्स फाईल घरात सापडते का बघ. बहुतेक सापडत नसेल. पण सापडल्यावर तुझ्या बायकोला आता किती फॅमिलीपेन्शन मिळते हेतरी तुला माहित आहे का? फार काय, महागाई भत्ता वाढल्यावर तुझ्याकडे काम करणाऱ्या गडीमाणसांना पगार वाढ केलीस का? अरे, विचार केलास तर कोट्यधीशांचा कुबेर आहेस तू, बँकेच्या कर्जांनि व सहकार्यानि त्यावेळेस घेतलेला चार लाख रूपयांचा ब्लॉक आज चाळीस लाखाला विकलास तेथे आणि काय अपेक्षा? धनापेक्षा समाधान हे लाख मोलाचे आहे ते मागून किंवा कोर्टकचेरी करून मिळत नाही. मनातल्या मनात मिळवावे लागते आणि ते मिळवलेस तर आनंद मनात मावणार सुद्धा नाही व इतरांना तुझा चेहरा सदैव आनंदी दिसेल. इतक्या वैद्यकीय सुविधा शेटटच्या श्वासापर्यंत घेतल्यास, पण जीव गेल्यावर नेत्रदान किंवा देहदान करावेसे वाटले का ? संगणक प्रणालीमुळे पेन्शन ऑन लाईन जमा होते आणि तू ते अेटीएममधून काढतोस यामुळे गेल्यावर्षी हयातीचा दाखला देण्यासाठी सुद्धा बँकेकडे फिरकला नाही. यावेळेस असोसिएशनकडे धाव घेतली, पण असोसिएशनचे कार्यात कधी खारीचा वाटा उललावासा वाटला का? माझ्यावर प्रश्नांचा भडीमार चालू होता. याला उत्तर फक्त ‘हो किंवा नाही’ या दोनच शब्दात देण्याचे बंधन असल्यामुळे मी गप्प होतो व माझ्या स्तब्धतेमधेच योग्य तो पुरावा मिळाला. शेवटी न्यायाधीशमहाराजांनी आपण होऊन मला एक प्रश्न विचारण्यास परवानगी दिली. मी भीतभीतच विचारले, “महाराज पृथ्वीतलावर आमचे निकाल लागत नसल्याने मी वरती आलो आहे. तेव्हा येथे तरी याचा निकाल केव्हा लागणार आहे?”

“वत्सा, अशी कितीतरी प्रकरणे आमचे दप्परी भिजत

पडलेली आहेत व पर्यावरणचा विचार यातील काही कागदाचा लगदा करून करण्याचा कायदा करण्याचे विचारात आहे. जन्म-मृत्यूचे या फेऱ्यात उदय-मध्य-प्रलय याचे गाडे सदैव चालू आहे. पेरलेले सगळे बी उगवत नाही. उगवलेले सर्व रुजत नाही, रुजलेले सर्व फुलत नाही आणि फुललेले सर्व फळ देत नाही. पण त्याचे फळ कोणाला तरी मिळणारच - म्हणून बी पेरण्याचे कोणी सोडते का? काश्मीरचा प्रश्न, बेळगावचा प्रश्न, विदर्भाचा प्रश्न, तेलंगणाचा प्रश्न सुटला आहे का? तुड्यामागे निदान एसबीआय ही पदवी आहे पण काही लोकांचे मागेपुढे सीबीआय असून सुद्धा ते लाल दिव्याचे गाडीतून फिरतात आणि आपण काळ्या फिती लावून मोर्चा काढतो. तेव्हा पेन्शनवादींसाठी टेन्शन घेऊ नकोस. त्यापेक्षा समाधानी राहण्यास सुरूवात कर. तुड्या नशिबाने पालनकर्ता व दुःखकर्ता ब्रह्मदेवमहाराज आज येथे येणार आहेत. तेव्हा वशिला लावून तुला भूतलावर परत मनुष्याचा जन्म देण्यासाठी सांगतो. तो घे व सामान्य माणूस म्हणून जग.”

इतक्यात दारावरची बेल वाजली म्हणून मी उठलो तर असोसिएशनचा एक उत्साही कार्यकर्ता 'संवाद' मासिकाचा अंक घरपोच देण्यासाठी चार-पाच जिने चढून धापा टाकीत आला होता. माझी झोपमोड झाली म्हणून राग आला होता. मी झटकन 'संवाद' घेतला आणि उशाखाली कोंबला, परत झोपलो. समाधानाचे धन सुरक्षित ठेवण्यासाठी मनाचे बँकेत लॉकर आहे का याचा शोध घेत होतो तर मिसिस 'संवाद' मासिकाचे संपादकांना 'संवाद' वेळेवर मिळत नाही म्हणून तक्रार करीत होती.

- मधुकर दिगंबर पालकर, पुणे

020-28899066

अभिनंदनीय

आपले सभासद श्री. सुधीर के. पुरंदरे यांची कन्या सौ. मित्रा इशान पेंढरकर हीने नुकतीच Ph.D. पदवी ETH University Zurich Switzerland कडून प्राप्त केली. ती सध्या IBM, Switzerland येथे शास्त्रज्ञ म्हणून कार्य करत आहे. तिने VLSI Computer Science या विषयात Ph.D. मिळवली असून तिने M.S. ही पदवी याआधी Univ. of Boulder, Colorado (USA) इथे प्राप्त केली असून B.E.(Instr.) COEP पुणे येथून मेरीटमध्ये मिळवली असून ती 90 वी व 92 वी परीक्षासुद्धा विशेष गुणवत्तेसह (Merit) उत्तीर्ण झाली होती. सौ. मित्रा पेंढरकर यांच्या ह्या यशाबद्दल असोसिएशनच्या शुभेच्छा!

- सेक्रेटरी

ॐ 'साठी' चा वसा

कशासाठी ? 'साठी' साठी आत्म्याच्या आनंदासाठी मनाच्या शांतीसाठी, तृप्तीच्या निर्वाणासाठी ॥

सुनेच्या हाती संसार सोपवावा

मुलाला कर्तेपणाचा मान द्यावा

मुलीला मायेचा विसावा द्यावा

नातवंडांना संस्काराचा धडा द्यावा

कशासाठी? संस्कृतीच्या जोपासनेसाठी

मनाच्या शांतीसाठी, तृप्तीच्या निर्वाणासाठी॥१॥

गरजूंना मदतीचा हात द्यावा

तिमिरात ज्ञानाचा दीप लावावा

देशकार्यात खारीचा वाटा घ्यावा

रूग्णांना सोबतीचा क्षण द्यावा

कशासाठी? समाजाचे ऋण फेडण्यासाठी

मनाच्या शांतीसाठी, तृप्तीच्या निर्वाणासाठी ॥२॥

छानसा एक कट्टा शोधवा

सांजवेळी तिथपर्यंत 'वॉक' घ्यावा

सरव्यांसवे गप्पांचा डाव रंगवावा

सान्यांच्या सुखदुःखात सहभाग असावा

कशासाठी? विसाव्यासाठी विरंगुळ्यासाठी

मनाच्या शांतीसाठी, तृप्तीच्या निर्वाणासाठी॥३॥

आयुष्याचा आढावा घ्यावा

चुकांसाठी पस्तावा करावा

ईश्वराला विनम्र धन्यवाद द्यावा

सहचाराचा संग संगीतमय करावा

कशासाठी ? सुखाच्या पुनःप्रत्ययासाठी

मनाच्या शांतीसाठी, तृप्तीच्या निर्वाणासाठी ॥४॥

हा वसा साठव्या वाढदिवशी घ्यावा

आयुष्याच्या अंतिम क्षणी संपूर्ण करावा

'इदं न मम' म्हणून कुडीचा त्याग करावा

आत्मा परमात्म्यात विलीन व्हावा

कशासाठी? मुक्तीसाठी मोक्षाच्या प्राप्तीसाठी

मनाच्या शांतीसाठी, तृप्तीच्या निर्वाणासाठी॥५॥

- सौ. मीना काळे,

नासिक

दाद द्या खदा खदा

सध्या Positive Thinking चा फार बोलबाला आहे. रोजच्या पेपरात, मासिकात किंवा विशेषांकात Positive Thinking बदल काहीच लिहिलेले नाही असे सहसा होत नाही. आपल्या संत-महात्म्यांनी तर सद्‌विचार आणि सकारात्मक विचाराचे महत्त्व फार पूर्वीच सांगून ठेवले आहे. पण आधुनिक विज्ञानाने सुद्धा मनःस्वास्थ्य आणि संपूर्ण शरीर स्वास्थ्यासाठी Positive Thinking चा पुरस्कार केलेला आढळतो. सकारात्मक विचारसरणी एखाद्या सामान्य माणसाच्या जीवनात सुद्धा केवढी क्रांती घडवते याचे हे मासलेवाईक उदाहरण!

पॉझिटिव्ह थिंकिंगचा कट्टर पुरस्कर्ता बाप आणि त्याचा मुलगा यांची ही अजब कहाणी...

१) बाप - अरे बाळू, तुझ्यासाठी मी एक छानशी मुलगी निवडली आहे. तू तिच्याशीच लग्न करावेस.

बाळू - बाबा, या बाबतीत मी तुमचे मुळीच ऐकणार नाही. माझ्या पसंतीनेच लग्न ठरले पाहिजे.

बाप - अरे, ऐकून तरी घे. मी ज्या मुलीचे स्थळ आणले आहे, ती साक्षात अब्जाधीश बिल गेट्सची मुलगी आहे.

बाळू - असं आहे होय? मग ठीकाय!

नंतर बाप बिल गेट्सकडे जातो.

२) बाप-बिलसाहेब, आपल्या कन्येसाठी माझ्याकडे एक फार सुंदर स्थळ आहे. मुलगा तरुण तर आहेच पण फार हुशारही आहे.

बिल गेट्स - हे पहा, यंदातरी माझ्या कन्येच्या विवाहाचा विचार नाही.

बाप - अहो, माझं ऐकून तरी घ्या. मी ज्या मुलाबद्दल सांगतोय तो जागतिक बँकेचा उपाध्यक्ष आहे.

बिल गेट्स - असं म्हणताय? मग ठीकाय!

यानंतर बाप जागतिक बँकेच्या अध्यक्षकडे जातो.

३) बाप - प्रेसिडेंट साहेब, एका तरुण, तडफदार मुलाची मी बँकेच्या उपाध्यक्ष पदासाठी शिफारस करू इच्छितो.

अध्यक्ष - अहो, पण सध्या उपाध्यक्ष पदाची जागा रिकामी नाही.

बाप - माझं एका तर खरं. मी शिफारस करीत असलेला मुलगा साक्षात् बिल गेट्सचा जावई आहे.

अध्यक्ष - हो का? मग प्रश्नच नाही. ठीकाय!

माझा सल्ला....!

किस्सा कसा वाटला? ठीकाय ना? मग तुम्ही मागे का? आपल्यापैकी अनेकांचे सुपुत्र अद्याप लग्नाचे असतील. तेव्हा हा प्रयोग करून बघण्यास कोणतीच हरकत नाही. कारण बिल गेट्सची दुसरी मुलगी सध्या उपवर आहे, अशी बातमी आहे.

विशेष सूचना - या प्रकरणात अंगभर मार पडल्यास माझे नांव खुशाल विसरून जा. पण योगायोगाने गाठ पक्की झालीच तर जोडीने आमंत्रण देण्यास चुकू नका!

- गोविंद करमरकर, मो. ८८०५९५९८२४

* * * *

Today is a fact, act man act

Make hay while the sun shines. Shines. Strike the iron when it is hot. Seize the opportunity when it knocks at your door. Embrace fortune when it winks at you. Enjoy yourself now, for it is later than you think. Never postpone to tomorrow or to the next hour or minute what you can, do now, for tomorrow never comes. Tomorrow is a fiction, it is a mere vision and sheer dream. Get busy forthwith, as tomorrow is just a myth. What you cannot do today when the time is your own, when your health is in perfect trim and when the weather is fine, it is almost a cinch you will never be able to do tomorrow.

Yesterday is already a dream and a memory. It belongs to the past and gone forever. Realize the stark truth that you have come into this world with a definite quota of time. Your life span on this planet earth has already been fixed and all your prayers and appeals cannot alter it even by a single second.

No one can say with any certainty whether there would be a tomorrow for him. Golden years are fleeting by, youth is passing too. Learn to make the most of life. Lose no happy day. Enjoy and let enjoy when the day or the hour belongs to you and when you have the command over it. You can never grind with the water that has passed.

Time is capital, to earn profits and enjoy its fruits you have to invest it wisely. As every thread of gold is valuable so is every moment of time. Be prompt, be punctual, always and ever do things on time. Delay is decay and death. What you can do or think you can begin it this very moment. Once started it will gather momentum and find fulfillment. One grain at a time and the sands of life are all drained out one by one. One minute, another the hours thus fly. One day at a time and our lives speed by. To hire your full life, therefore, make good use of every second, minute, hour and day. One by one thy duties await thee and let thy whole strength go to each. One step at a time and that well placed will surely and steadily take you to the grandest height, glory and success.

- C. N. Vazirani, Nagpur, Mob.: 09822717498

अक्षर

लोकहो,
हे कधीच विसरू नका,
अविचारांनो अक्षर उधळू नका
त्यांना काय असा अर्थ आहे ?
त्यांना काय असं सामर्थ्य आहे ?
असं बेधडक म्हणताना,
आठवा जरा इतिहास,
जो अक्षरांनीच घडतो
आणि बिघडतोही....
'ध' चा 'मा' करताना
काळोखाच्या सानिध्यातुसद्धा
सराईत हात, पळभर थरथरतो
नावात असं काय आहे
असं घोकताना
रामायण अन् महाभारत
आंधळेपणी वाचू नका...
कारण
आयुष्याचा श्रीगणेशा
इथूनच करावा लागतो
संपूर्ण प्रवासात सुद्धा
त्यांचाच, आधार घ्यावा लागतो.

- श्रीपाद वि.कवठेकर, डोंबिवली
दूरध्वनी - २४२२६४२

विनोद

तीन-चार दिवस रोज जेवण्यात बटाट्याची भाजी
पाहून रामराव संतापाने बायकोला म्हणाले, तुला माहीत
आहे काय? सतत बटाटे खाल्ल्यामुळे माणूस पुढचे जन्मी
पागल होतो.

यावर पत्नी म्हणाली, 'याचा विचार तुम्ही मागच्या
जन्मीच करायला हवा होता.

- पु. नि. देशपांडे, अमरावती

*****

डॉक्टर - (पेशंटला) हॉ बोला काय झालयं तुम्हाला?
पेशंट - ते मला कसे माहीत असणार? त्यासाठी तर
आलोय काय झालय ते समजून घ्यायला? डॉक्टर तुम्ही
आहात का मी?

- भरत जैन, नाशिक

विनोद

तिला हवं म्हणून

“बरंय मग गुरूजी, सकाळची मुहूर्ताची वेळ नक्की ना?
ठीक अन् हो, लग्न अगदी झटपट झालं पाहिजे. म्हणजे
काही विधी गाळून कार्यक्रम लवकर उरकेल असं बघा.”

“करू या की. काही कालबाह्य विधी.....”

“हं ! हं !! म्हणजे सप्तपदी ते नातिचरामि नातिचरामि...
वगैरे ते वचन देतो नवरा....”

“हां ! हां !! ते गाळून टाकू मग ?”

“नाही. नाही. ते वचनं देण्याचं वगैरे ठेवा.”

“वा ! वा !! तुम्हाला हे विधी करायला आवडेल ना ?
तुमच्यासाठी ते ठेऊ. तुमचा तसा आग्रह आहे ना ? छान !”

“नाही ! नाही ! माझं काहीच म्हणणं नाही. माझ्या
होणाऱ्या बायकोचा तसा आग्रह आहे की मी अश्या शपथा-
आणा घेतल्याच पाहिजेत म्हणून !”

* * * *

हा परिणाम आहे.....

“बाई..... घ्या पेढे आहेत.... नमस्कार करते हं ”

“अगं हो ! हो !! हा नमस्कार कशाला ?

अन् पेढे ? कशाबद्दल ? सरू खूप खुषीत दिसतेस गं !
सांग तरी हा काय प्रकार आहे ?”

“आज

मी कलेक्टरची आई झालेय नं !”

“कलेक्टरची आई ? कोण झाला कलेक्टर ? तुझा बाळू का
काय ?”

“व्हय जी कालच ऑर्डर मिळाली !”

“काय म्हणतेस काय सरू तू ? भारी हुशार निघाला गं
पोरगा तुझा.... छान ! छान !! तू कष्ट करून त्याला शिकवलंस.
त्याचा हा परिणाम बरं !”

“म्या काहीच केलं नाही. हा परिणाम आहे ..... मिठाच्या
पोषक आहाराचा.... रोज बचकभर मीठमी त्याला खायला घायचे.
कसा-बसा १० वी झाला अन् आमच्या मोलकरीण संघटनेचा
वर्गणी वसुली कलेक्टर म्हणून घेतले त्याला आमच्या पुढ्याने.”
सरूबाईने अभिमानाने सांगितले.

- मधु रानडे, नाशिक

दूरध्वनी क्र.- ०२५३-२४२२८०८

Regd. under RNI No. MAHBIL/2008/25425 & Declaration No. PHM/SR/63/VIII/2008 Dated 12/5/2008
SSPO Pune under Postal Concession register No. PNCW/M-144/2011-2013 Dated 10.12.2010
Licence to post without Prepayment No.: LWP-217 at Market Yard P.S.O. on 25th of each Month

भविष्यकाळ वृद्धत्वाचा

वृद्धत्वाला नसतो भविष्यकाळ
वाटलं गेला तो होता सुखाचा काळ
दूरदेशी जाऊन बसला एकुलता एक बाळ
जग म्हणते आता तू फक्त अश्रू ढाळ
आटल्या विहीरी उरला सगळा गाळ
हिरवाई गेली, उजाड झाला माळ
आयुष्य गेले कुटण्यात गप्पांचे टाळ
सगळे म्हणती आता म्हातान्याचा सुटलाय ताळ
पण याचा वृद्धत्वावर का घ्यायचा आळ!
Be positive, Be creative
खुशाल नाचा, धरून ताल
सुरू झाला आता नवा काळ!

- मीना अ. शेवडे, मुंबई

जीर्ण तरु

फूलवेल तरुला म्हणते, 'मी अशीच तुला कवटाळीन
तूरहा उभा इथे, मज देतच हे आलिंगन' ॥१॥
'काहीच शाश्वत नसते, मग आशा वेडी ठरते
का उगीच माया लावून, ठेवसी मज इथे बांधून?' ॥२॥
निष्पाप अशा फांद्या या, बनतील उद्या पारंब्या
उठतील तरु नव्याने जे, कुरवाळतील तुज आनंदाने ॥३॥
तू माझी अन् तुझा मी, हा भास सोडूनी देई
गे विश्व उद्याचे नवे, खुलवतील तुझे रुसवे - फुगवे ॥४॥
ही जीर्ण जाहली काया, ही जाई येथ सुकून
तू दूर अशीच रहा, अन् शोधी आधार नवीन!' ॥५॥

- कल्पना कोठारे सांताक्रुझ, मुंबई

फोन - (०२०) २६१०४५५०

सूचना : १) या मासिकांत प्रसिद्ध झालेल्या लेखांतील मतांशी संपादकमंडळ सहमत असेलच असे नाही. तसेच जाहिरातीतील मजकुराची सत्यासत्यता सभासदांनी स्वतः पडताळून घ्यावी. त्याबाबत असोसिएशन वा 'संवाद' चे संपादक मंडळ जबाबदार असणार नाही. २) असोसिएशनचे कार्यालय, सोमवार ते शुक्रवार, संध्याकाळी ६ ते ७.३० या वेळातच उघडे असते. याची कृपया नोंद घ्यावी. संपर्क दूरध्वनी क्रमांक : (०२०) २४३३२१४१

Thane Office Address: A/5 Swami Siddharth CHS Ltd., S V Road, Naupada, Thane 400 602. Tel. No : 25446837
Timings : On Tuesday & Friday between 4 pm to 6 pm.

Printed Matter

If Undelivered Please Return to :

**STATE BANK OF INDIA PENSIONERS'
ASSOCIATION, (MUMBAI CIRCLE), PUNE
Anubandh, Building No. B-2, 4th Floor,
Block No.16, Near Ramkrishna Math,
Sinhasgad Road, Pune 411030. Ph: 24332141**

To,

Publisher – Shri. Ramchandra Narayan Lalingkar, Secretary, State Bank of India Pensioners' Association (Mumbai Circle), Pune has printed this magazine in the Printing Press owned by **Printer** – Shri. Chandrashekhar Digambar Joshi, Director, Shree J Printers Pvt.Ltd., at 1416 Sadashiv Peth, Datta Kutli, Pune – 411030 on behalf of **Owner** – State Bank of India Pensioners' Association (Mumbai Circle), Pune, at "Anubandh", Bldg.No.B2, Block No.16, Near Ramkrishna Math, Sinhasgad Road, Pune – 411030. **Editor** – Shri. Krantisen Ramchandra Athawale – address as above.